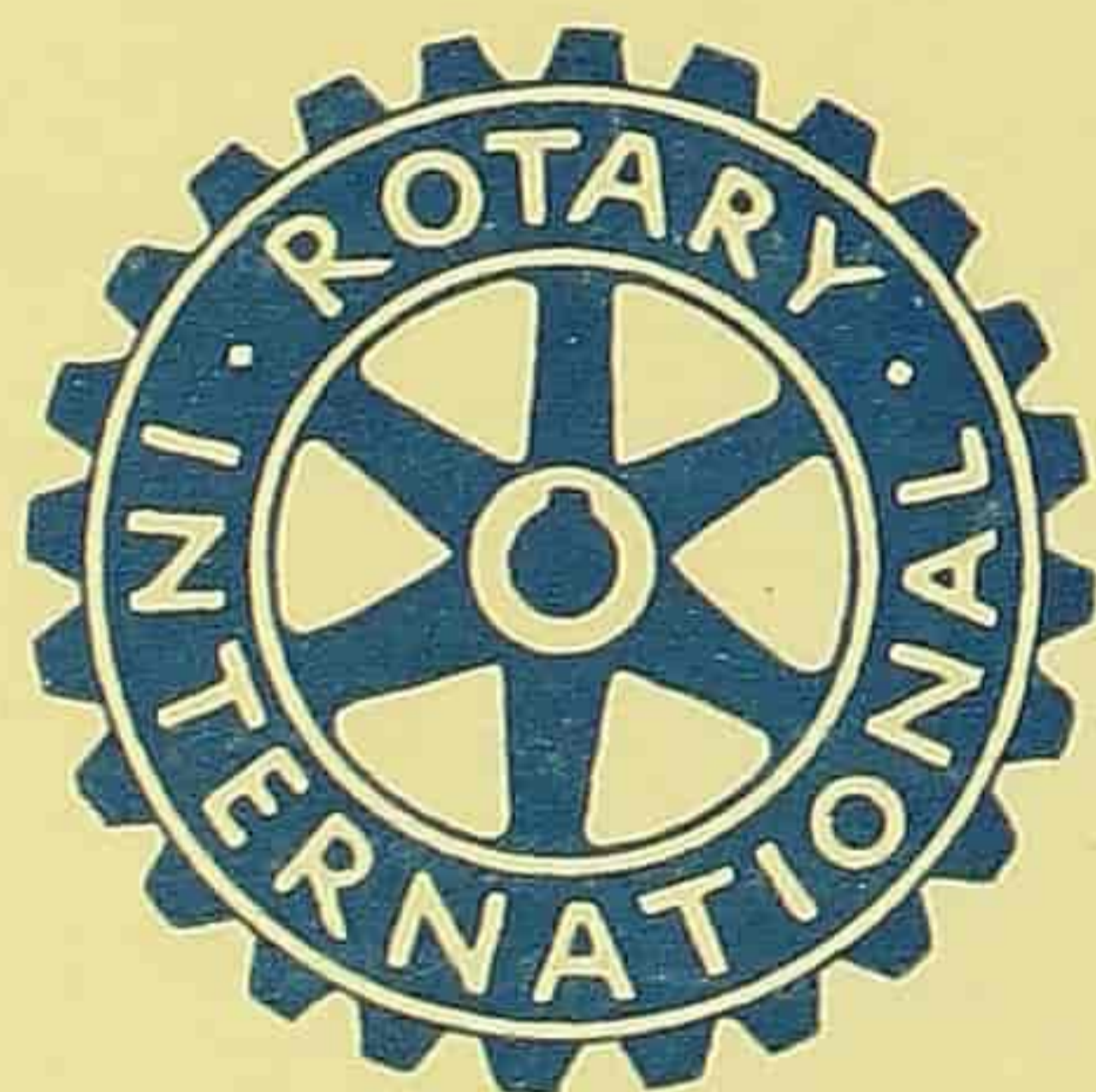

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU

JUGOSLAVENSKI ROTAR

ZAGREB

APRIL

1940

SADRŽAJ:

- NJEGOVO KRALJ. VIS. KNEZ-NAMJESNIK PRINC PAVLE
DESETO MJESEČNO PISMO GUVERNERA
HAVANA 1940. Walter D. Head
- VIII KONFERENCIJA 77 DISTRIKTA R. I. U ZAGREBU
PROGRAM DISTRIKTNE KONFERENCIJE
PRVA DISTRIKTNA KONFERENCIJA 86 DISTRIKTA BUGARSKIH
ROTARY KLUBOVA. Dr. Ilija Pržić
- SIRIJA. F. A. Kettaneh
- RATNA PSIHOZA I ROTARSTVO JUGOSLAVIJE. Dr. Svetislav
Mihajlović
- SLUŽENJE U ZVANJU. Jure Cindrić
- MOGUĆNOST EKONOMSKOG ZBLIŽENJA BUGARSKE I
JUGOSLAVIJE. Jovan S. Radulović
- GUVERNERSKI KANDIDAT ZA GODINU 1940/41
- PRETSTAVNIK R. I. NA NAŠOJ DISTRIKTNOJ KONFERENCIJI
NAŠI POKOJNICI
IZ ROTARSKOG SVIJETA
IZ NAŠEGA DISTRIKTA:
- Promjene u članstvu — Rotarske radosti — Rad naših klubova —
Prisustvovanje na klupskim sastancima — Članovi sa sto-postotnom
posjetom u mjesecu martu — Iz rotarske privrede.

NJEGOVO KR. VIS. KNEZ-NAMJESNIK PRINC PAVLE

Na 27 aprila pada visoki rođendan Njegova Kraljevskog Visočanstva namjesnika Kneza Pavla. To je radostan dan za čitavu Kraljevinu Jugoslaviju čiji državni brod u ova za cio svijet teška i sudbonosna vremena vodi umno i sretno i čuva zemlju našu od zlih iskušenja. A napose vesele se i raduju svi rotari našega distrikta koji su sretni i ponosni da im je Njegovo Visočanstvo počasni guverner i da s tolikom visokom pažnjom i zanimanjem prati naš rad i djelovanje.

Da Bog poživi Njegovo Kraljevsko Visočanstvo kneza Pavla. Da živi čitav Kraljevski Dom.

UREDNIK: ING. RADOVAN ALAUPOVIĆ, GUVERNER 77. DISTR.,
ZAGREB, GJORGJIĆEVA ULICA BR. 9, TELEFON 60-72

IZLAZI SVAKOG 15-OG U MJE-
SECU — CIJENA GODIŠNJE
DINARA 144 — BROJ DIN 12

DESETO MJESEČNO PISMO

Dragi brate pretsjedniče,

Dragi brate tajniče,

Draga braćo rotari,

kako je već objavljeno i kako Vam je svima poznato, biće i ove godine rotarska nedjelja omladine od 27 aprila do 4 maja. To su oni dani kad je mlado, jedro i obilato pramaljeće u punom svom jeku oživljavanja, razvijanja i stvaranja roda, ploda i života u ljetu i jeseni. Gora se je odjenula listom, bašte cvatom, doline i poljane travom i cvijećem. Obroncima se prosule rumene jagode, u grmlju mirišu ljubice. Sunce je još blago i mekano. Kiše su tihe i blagodatne. I marljive ruke radilice prionule su uz posao. Još se ore i zaorava, kopa, sije i sadi, čisti i plijeve korov. Sve je oživjelo: od crva u prahu do ptice na grani. Sva priroda slaže se u pjesmu rastu i životu, snazi i veselju. Radi se i znoji, jer »o mucu grozdovi vise«.

Eto u te dane pada i nedjelja koju posvećujemo našoj mladeži, djeci našoj, jer su i djeca naša proljeće naroda svoga, sunce i svjetlost budućnosti naše. Proljeće je sjetva, a kakova je sjetva — takova je i žetva. Kakova je omladina, takova će biti i sudbina narodna, jer na mladima ostaje svijet.

Pa zar je čudo da se je ovaj vijek prozvao vijekom djeteta, da svi narodi, države i vlade posvećuju svu brigu, svako na svoj način — uzgajanju i obrazovanju duha i tijela, srca i volje svoje

mladeži? Istaknuo sam u više prilika da službu omladini smatram kao jedno od najzanimljivijih, a i najpotrebnijih polja praktičnoga rada naših klubova. A kad se malo dublje zamislimo u to veliko pitanje, koliko se vrlo različitih i dubokih problema otvara pred našim očima i kako je golem i težak grijeh pred narodnom budućnošću ne voditi temeljite i neumorne brige za one koji iza nas dolaze. Mladost je kao bujan i brz, silovit i plahovit gorski potok koji izvornom snagom mladoga života ruši i obara sve pregrade i smetnje, izlazi lasno iz korita, plavi ili gubi se često u pijesku, nestaje, namjesto da na svom putu do uvira teče i natapa žednu zemlju, hrani cvijet i travu i rukosade ljudske. Ne može se ustaviti prirodna snaga, ali se može ljubavlju, pažnjom i iskustvom svrnuti tok u svoje granice; mogu se ljubavlju, brigom i staranjem prirodene sposobnosti, darovi i sklonosti upraviti pravim putem da se razviju na dobro i sreću omladine, na ponos i diku roditeljima i narodu.

U ranoj mladosti svojoj sve su plemenitije klice nježne i osjetljive. Malo jači vjetar, mraz i slana otruni cvat, sprži i uništi plod. I mladost ljudskoga života izvržena je stotinama i stotinama opasnosti koje mogu lasno u najranijem dobu da budu pogubni za duh i tijelo mladoga stvora. Zlo i opako društvo, nevaljala knjiga i štivo — da drugo i ne spominjemo — vreba da otruje mlada srca i duše i da ih okrene putem nevaljalstva, a često i zločina. Možda baš savremena omladina proživljuje najopasnije dane. Ona i sama osjeća kako su ovo mutna i maglovita vremena. I kako se sve što je nekada očevima i djedovima njihovim bilo sveto i drago, lijepo i plemenito, dobro i čestito — kako se to sve izvrće i kako se je i izvrnulo. Dok se s jedne strane puštaju uzde da se razuzdaju i raspašu strasti i svi zli i otrovni instinkti tijela i duše, dotle se s druge strane okiva sloboda ljudske misli, krnje se prirodna prava čovjekova, veća od svih zakonima priznatih prava. I kad u toj pometenosti duhova stariji nisu znali ni umjeli da mladež upute Božjim i pravim putem, onda nije čudo da jedan dio svjetske i naše mladeži počne sumnjati u svoje porijeklo, zameće starinu i tradiciju, luta po vasioni, otima se za lažne ideale, ne sluša savjete i opomene svojih najbližih i najdražih pa onda doživljuje sudbinu jednoga Phaetona, nesreću za se i svoju zemlju.

Sve što je mlado teži suncu i visini. I krila mladosti vječno trepte da polete suncu i vedrini. To su ideali, to je ona plemenita

i čista želja za progresom, za napretkom. Ali je vrlo opasno približiti se suviše suncu, da se ne sprže mekana krila Ikarova.

Koliko je zemlje naše još neurađene! Koliko je još dubokih i ljutih rana na našem narodnom tijelu, koliko zabluda, predrasuda, koliko opsjenâ! A kako je ona i široka i prostrana, lijepa i blagoslovena, kolikim dragocjenim blagom i dobrima Bogom darovana. I koliko se gladnih očiju i nesitih ruku za njom otimlje. Kako je to golemo polje da se mlade ruke djece i sinova naših snagom opašu, znanjem i naukom napune, da se smiluju na jade i nevolje zemlje svoje, pa da se saberu sve ruke radilice na tom velikom i neobrađenom polju koje će hraniti i njih i porod njihov. A ne treba zatvarati oči pred žalosnom zbiljom. Velik dio naše mladeži zanosi se još uvijek davno zarđalim frazama i bolesnim sanjama koje još dublje jazove kopaju, još jače mrve i cijepaju što je priroda i jedna gruda zemlje povezala; ili posmatraju sve prilike i neprilike svoje domovine nehatno i bez interesa, ne uviđajući da će opća poplava i požar biti i njima i njihovima na propast. Ili se zanose tuđim ideologijama koje baš ništa zajedničko nemaju s dušom našom, a izvor im je u težnji za gospodstvom ili pojedinih redova i staleža ili za gospodstvom »velikih i Bogom odabranih naroda« nad onim malima.

Zar nisu to, braćo rotari, i te kako važni, a i teški problemi? I koliko se tu pitanja nameće misaonom čovjeku koji iskreno i duboko voli mladež i djecu i koji vodi brigu o sutrašnjici? I za one faktore koji vode našu prosvjetu, određuju naučnu građu, brinu brige o duševnom i tjelesnom razvijanju naše djece. Savremeni život je toliko zamršen i komplikovan, nauka i tehnika razvijaju se brzim tokom, nutarnji duševni život se zamračuje i zamagljuje u zujanju i urlanju motora, u nevjerovatnoj brzini koja stvara omaglicu, trga nerve, ukida vrijeme i prostore.

U toj sredini raste i razvija se naša omladina. I ona mora da se već izrana upućuje u sva pitanja i probleme savremenoga života, da se sprema za borbu za koranicu hljeba, pa često i najbolji i najsposobniji ne sjedaju na svoje zasluženno mjesto. U dosta kratkom vremenu, ali u najljepše ljudsko doba, mladež valja da shvati i razumije kakova je njena dužnost i odnos prema svojoj rođenoj zemlji, državi i domu očinskome; kakova su prava i dužnosti građanske; položaj čovjeka u prirodi i svijetu;

položaj zemlje naše prema porodici naroda. Mladež, na osnovima dokumentovane i objektivno utvrđene povijesti svoga naroda, treba da u mladim dušama osjeti sve muke i stradanja dugih vijekova za tuđega gospodstva i da osjeti u duši i u srcu, kako nije ništa dragocjenije od slobode svoje zemlje i da za očuvanje te svete baštine nije nijedna žrtva velika. Teško onome koji se uzda u tuđu pomoć, pa makar mu se nudila u ne znam kakovom zamamnom obliku. A nada sve valja da u krv mladeži uđu etička načela i maksimi, na kojima se je jedino dosada i održao rod ljudski kao ljudi na zemlji. Mladež valja da osjeti, kako nema ništa dragocjenije od čestitosti i poštenja, od svijetla i časna obraza, od ljepote i slatkoga osjećanja ispunjene dužnosti, a na kakove zle posljedice vodi besposlica i nerad. U mlade duše treba da uđe samopouzdanje u se, da jača volja koju nikakove smetnje ni naponi ne lome i ne savijaju, a da nikada ne smetnu s uma onu klasičnu da su bogovi pred krjepost i vrlinu postavili — znoj.

Nisam vam, braćo rotari, iznio ništa novo i nepoznato. Rotarstvo čitavoga svijeta vodi o djeci i mladeži ozbiljnu brigu i učinilo je već dosada mnogo za zbrinjavanje siromašne, bolesne i zapuštene djece, za solidno i čvrsto formiranje duše narodne inteligencije. Poznato vam je svima da je pitanje budućnosti omladine bilo živo raspravljano na kongresu u Clevelandu. O tome pitanju pisao je vrlo lijepo i iscrpno brat pastguverner dr. Belajčić u broju iz mjeseca juna 1935 godine. Praktične prijedloge o tom pitanju iznio je član skopljanskoga kluba Velimir Popović na distriktnoj konferenciji u Skoplju 1937 godine, kao i brat predsjednik zagrebačkoga kluba Josip Horvat u vezi s programom rada u godini 1939/40.

Prva i najsvetija briga jeste briga za one, koji iza nas dolaze. Ali nije dovoljna samo krilata riječ, kako je omladina proljeće u životu svakoga naroda. Dužnost je svih starijih, da se, koliko je u našoj ruci, stvore i osnovi i uslovi da to proljeće donese i obilate plodove. A ko ne sije u proljeće, kako da se nada žetvi u ljetu i jeseni?

Neka i rotarska nedjelja od 27 aprila do 4 maja bude sretno i blagosloveno sijanje plemenitoga sjemena i rada za dobro i sreću naše djece i za što obilatiji rod u zajedničkoj budućnosti čitave zemlje naše.

1. *Distriktna konferencija u Zagrebu*

Još nas samo nekoliko dana dijeli od VIII distriktne konferencije, koja će se održati u Zagrebu 4 i 5 maja o. g. Pozivi i program poslani su svima klubovima i očekujem zasigurno da ćete u velikom broju doći na tu manifestaciju rotarske misli, te vam u to ime od srca kličemo: *Do skora vidjenja u Zagrebu!*

2. *Pretstavnik R. I. na našoj distriktnoj konferenciji*

Od tajništva u Zürichu obaviješten sam da će Rotary International zastupati na distriktnoj konferenciji u Zagrebu bivši guverner švicarskog Rotarydistrikta rotar dr. Eugen Nienhaus, član Rotarykluba Basel.

3. *Guvernerska kandidatura*

Koristeći se sugestijama naše centralne Uprave predložio sam za svoga nasljednikau važnog rotara pastguvernera dra. Viktora Ružića, R. K. Sušak. — Svima nam je još u svježoj uspomeni njegov predani rotarski rad u svojstvu guvernera našeg distrikta, a iz izvještaja naših klubova razabirem sa zadovoljstvom da je moj izbor naišao na jednodušno odobravanje. — Bratu dru. Viktoru Ružiću već sada ovim putem toplo zahvaljujem što se je odazvao mome pozivu i prihvatio ovu tešku i odgovornu dužnost.

4. *Konvencija u Havani*

Od našeg pretsjednika Waltera D. Heada primio sam poziv na konvenciju u Havani, koja će se održati od 10 do 14 juna o. g. Poziv pretsjednikov štampan je u ovom broju. — Nažalost, zbog ratnih prilika neće naš distrikt ovog puta biti zastupan.

5. *Prilog za postradale od potresa u Turskoj*

Inicijativom R. K. Niš naši klubovi sakupili su za postradale od zemljotresa u Turskoj Din 6900. Zamolio sam pretsjednika Rotary-kluba Beograd, da ovu svotu preda Turskom poslanstvu u Beogradu da je ono privede namijenjenoj svrsi od strane rotara našeg distrikta.

6. Posjeta klupskih sastanaka

Prosječna frekvencija u mjesecu martu u našem distriktu iznosi 74,82%. — Rotary klub Slavonski Brod je na prvom mjestu sa najboljom frekvencijom od 96,43%.

Našoj braći rotarima pravoslavne vjere kličemo iz puna srca:
Hristos Vaskrese!

Sa srdačnim rotarskim pozdravom

Ing. RADOVAN ALAUPOVIĆ

Guverner 77 Distrikta R. I.

ZBOG OBILNOG MATERIJALA SA DISTRIKTNE KONFERENCIJE I KAKO BI SE TAJ MATERIJAL OBUHVATIO U JEDNOJ SVESCI NAŠEGA LISTA, NAREDNI BROJ IZAĆI ĆE KAO DVOBROJ U MJESECU JUNU.

Parlament u Havani

HAVANA 1940

Walter D. Head, pretsjednik R. I.

Uvjeren sam da svi rotari žale što su današnja vremena i prilike toliko neizvjesne, a naročito u pogledu putovanja, i što je gotovo isključena mogućnost, da se barem ove godine u velikom broju nauživamo vanredne gostoljubivosti grada Rio de Janeiro, te uopće čitave Brazilije.

Mi bacamo međutim pogled na jednu drugu državu latinske Amerike, na Kubu, i na grad Havanu. Rotary-klub u Havani razaslao je svim rotarima i njihovim gospodjama pozive, da im budu gostima u junu 1940. Rotary International prihvatio je s ponosom ovaj poziv, koji je bio nadahnut očito velikom toplinom, gostoljubivošću i iskreno prožet rotarskim idealom službe.

Tako će rotari putovati u Havanu, taj biser Antila, da prisustvuju trideset i prvoj godišnjoj konvenciji Rotary International. Bez obzira na to, da li ćemo stići morem ili zrakom, naš će prvi utisak kod pogleda na Havanu biti taj, kao da smo otkrili neki čudotvorni grad sanja, čudesan već i po svom spoljnjem izgledu. Kubanac, iako je sagradio potpuno moderan grad, ostavio je istovremeno prirodu netaknutu, ostavio je još i danas tvrdjave i izbočine starih gradskih zidina, koje su nekoć okruživale grad San Cristobal la Habana. Ovi svjedoci prošlih stoljeća doprinose istinskom umjetničkom skladu. U Havani, tom Parizu zapadne hemisfere, naći ćemo zadovoljstva za sva naša raspoloženja. Želimo li mir i tišinu, lako nam je da se odvojimo od svijeta, boraveći u krasnim havanskim parkovima, ili u samotnoj šetnji na morskim zidinama, gdje ne susrećemo ništa do srce prirode, — neizmjeran horizontat nebeskog i oceanskog plavila s utonulim suncem. Tražimo li međutim veselja, mi ćemo i to naći. Španjolsko porijeklo Havane naročito se zapaža u samom narodu. Mi ćemo se odjednom naći nesvjesno uvučenim u tipično veseo život grada i otoka.

Havanski rotari, ponosni ovim magičnim otokom, s prirodjenom ljubavi za drugarstvo, dobre volje, puni poleta, a radišni, što je sve nužno za rotarske konvencije, uvjereni su, da ćemo biti očarani putovanjem u Havanu. Mi već unaprijed osjećamo sve ugodnosti Havane i Kube prigodom konvencije 1940. A isto smo tako uvjereni, da ćemo biti svjedoci velike gostoljubivosti, za koju se već sada čine priprave.

Prema tome, povlačim predašnji poziv koji smo razaslali za konvenciju za god. 1940. u Rio de Janeiro, pa sada službeno pozivam na konvenciju Rotary International, koja će se održati u Havani, na Kubi dana 1, 11, 12, 13 i 14 juna ove godine.

Jedino žalim, što svjetska situacija isključuje mogućnost pri-

sustvovanja hiljade rotara sa svojim familijama, koji su u državama s ratnim stanjem, ili u državama, koje čine velike napore za slučaj velike potrebe. Naša sjednica u Havani razumjeće i duboko shvatiti razloge zbog kojih nisu mogli doći na ovu konvenciju.

U razmjeru s brojem članova svaki Rotary-klub ima pravo poslati jednog ili više službenih delegata s pravom glasa. Kao što se rado svakoga rotara očekuje da sudjeluje na sastancima svoga kluba, tako se isto očekuje da klubovi budu prisutni na godišnjoj konvenciji.

Stavka VI pravilnika Rotary-International daje nam sva uputstva u pogledu prava i odgovornosti kluba u vezi s godišnjom skupštinom, djelovanjem, zastupanjem, punomoćima, pristojbom registracije itd.

Očekujem, da će mi biti pružena prilika da pozdravim u mjesecu junu mnogo starih i novih prijatelja, te se iskreno nadam, da će se rotari odazvati tako svesrdnom pozivu Kube, te da će njihova prisutnost doprinijeti, da 31 godišnja konvencija postane značajan događaj u povijesti rotarstva.

Havana, Hotel Nacional de Cuba gdje će zasjedati Konvencija od 3 do 7 juna 1940.

^
VIII KONFERENCIJA
77 DISTRIKTA R. I. U ZAGREBU
4 i 5 MAJA 1940 GODINE

ODBORI DISTRIKTNE KONFERENCIJE

1) IZVRŠNI ODBOR

Pretsjednik: Josip Horvath (Zagreb)
Potpretsjednik: Mavro Axelrad (Zagreb)
I. Tajnik: Krešimir Brovet (Zagreb)
II. Tajnik: Dr Milovan Mlinarić (Zagreb)
Blagajnik: Oton Heinrich (Zagreb)
Članovi: Dr Stjepan Mlinarić (Zagreb)
Dr Armin Mosković (Zagreb)
Stanko Širca (Zagreb)

2) ODBOR ZA PROGRAM

Pretsjednik: Ing. Radovan Alaupović (Zagreb)
Članovi: Lazar Atanacković (Novi Sad)
Josip Horvath (Zagreb)
Stevan Koen (Beograd)
Dr Viljem Krejči (Ljubljana)

3) ODBOR ZA OVJERAVANJE PUNOMOĆI

Pretsjednik: Ivan Vidmar (Maribor)
Članovi: Ing. Helen Baldasar (Split)
Slobodan Jelić (Niš)
Dr Dragan Mileš (Osijek)
Borivoj Medić (Banja Luka)
Dr Ljubomir Popović (Stari Bečej)

4) ODBOR ZA REZOLUCIJE

Pretsjednik: Dr Ljudevit Šolc (Varaždin)
Članovi: Dr Josip Abramović (Slav. Brod)
Dr Vojislav Besarović (Sarajevo)
Dr Aleksije Jelačić (Skoplje)
Ing. Lujo Rac (Sušak)
Dr Nikola Stefanović (Vršac)

5) ODBOR ZA IZBORE

Pretsjednik: J. Pejcha (Ćuprija-Jagodina-Paraćin)
Članovi: Dr Branko Bubalo (Dubrovnik)
Karol Česenj (Kranj)
Nikola Georgijević (Karlovac)
Dr Dimitrije Kristić (Petrovgrad)
Dr Teodosije Robe (Bitolj)

6) FINANCIJSKI ODBOR

Pretsjednik: Oton Heinrich (Zagreb)
Članovi: Vilim Bizjak (Zagreb)
Ing. Milan Čalогоvić (Zagreb)

7) ODBOR ZA REGISTRACIJU

Pretsjednik: Krešimir Brovet (Zagreb)
Članovi: Ing. Dragan Kreković (Zagreb)
Dr Milovan Mlinarić (Zagreb)
Vladimir Mutafelića (Zagreb)
Rudolf Tomljenović (Zagreb)

8) ODBOR ZA DOČEK I UKONAČIVANJE

Pretsjednik: Dr Stjepan Mlinarić (Zagreb)
Članovi: Ing. Dragutin Aleksander (Zagreb)
Ing. Jeronim Dubsky (Zagreb)
Dr ing. Frane Hanaman (Zagreb)
Ing. Viktor Horvat (Zagreb)
Ing. Fedor Jamnický (Zagreb)

9) ODBOR ZA ŠTAMPU I PUBLICITET

Pretsjednik: Dr Armin Mosković (Zagreb)
Članovi: Milan Draganić (Subotica)
Udo Kasper (Maribor)
Dr Valdemar Lunaček (Zagreb)
Drago Potočnik (Ljubljana)
Slavko Sirišćević (Beograd)

10) ODBOR ZA PRIJEVOZ I ZABAVU

Pretsjednik: Stanko Širca (Zagreb)
Članovi: Dr. Živko Bolf (Zagreb)
Rudolf Knežević (Zagreb)
Dr Vladimir Leustek (Zagreb)
Dr Aleksander Šmit (Zagreb)
Antun Šolc (Zagreb)
Ing. Vladimir Žepić (Zagreb)

PROGRAM DISTRIKNE KONFERENCIJE

Petak, 3 maja

20.00 h, Drugarski sastanak sa neobaveznom večerom u hotela »Esplanade«.

Subota, 4 maja (prvi dan distriktne konferencije)

8.30 h, Sastanak i dogovor Izvršnog odbora konferencije, pretsjednika ostalih odbora pod pretsjedanjem distriktnog guvernera u dvorani Radničke Komore.

9.00 h, Konferencija delegata klubova u dvorani Radničke Komore.

Prva plenarna sjednica

distriktne konferencije u Radničkoj Komori na Krešimirovom trgu:

11.00 h, Guverner otvara konferenciju.

11.05 h, Pretsjednik domaćinskog kluba Josip Horvath pozdravlja učesnike.

11.10 h, Otpozdravi iz redova učesnika.

11.15 h, Izvještaj distriktnog guvernera o radu distrikta u minuloj godini.

- 11.30 h, Josip Ljubić (Ljubljana): Zadaća Rotarstva u javnom životu.
- 11.45 h, dr Jozo Poduje (Zagreb): Što za nas znači trgovačka mornarica.
- 12.00 h, Rješavanje o predlozima konferencije delegata klubova. Izvjestilac: dr. Vladimir Leustek (Zagreb).
- 12.15 h, Predlaganje kandidata za distriktnog guvernera.
- 12.30 h, Saopćenje tajnika distriktne konferencije rotara Krešimira Broveta.
- 13.00 h, Zajednički ručak u Hotel Esplanade.
- 15.00 h, Nastavak plenarne sjednice u dvorani Radničke Komore pod devizom: »Kako Rotarstvo utiče na prilike poboljšanja narodne privrede, razvijanja omladine i čuvanja narodnog zdravlja.«
Pretsjedava: guverner ing. Radovan Alaupović.

I. Trgovina i Obrt

- 15.05 h, »Značaj primjene rotarskih načela u trgovini i obrtu« — dr. Vojo Besarović (Sarajevo).
- 15.20 h, Eventualna debata.

II. Industrija

- 15.25 h, »Rotarski duh u industriji« — Vlada Teokarović (Beograd).
- 15.40 h, Eventualna debata.

III. Bankarstvo

- 15.45 h, »Prava funkcija kapitala i kredita u narodnoj privredi« — dr Miljenko Marković (Zagreb).
- 16.00 h, Eventualna debata.

IV. Briga za omladinu

- 16.05 h, »Ne kolektivna, temveć individualna naj bo vzgoja naše dece« — dr Viljem Krejči (Ljubljana).
- 16.20 h, Eventualna debata.

V. Narodno zdravlje

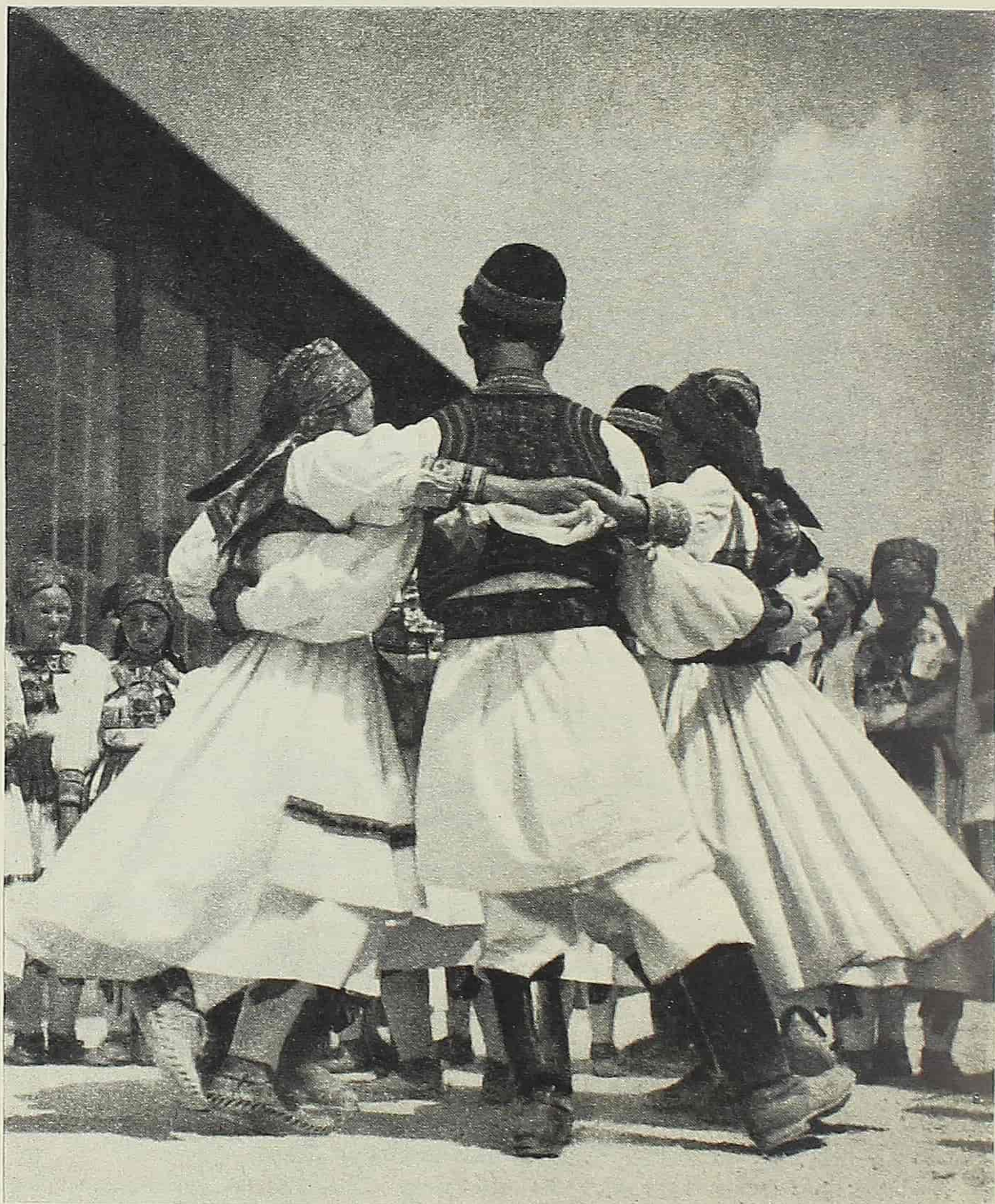
- 16.25 h, »Bolnice kao nosioci staranja o narodnom zdravlju i njihovo finansiranje« — dr Milenko Petrović (Sombor).
- 16.40 h, Eventualna debata.
- 17.00 h, Sastanak odbora za rezolucije.
- 20.00 h, Svečani banket sa plesom u Hotel Esplanade.
Dame — večernja toaleta ili narodna nošnja, gospoda — smoking).

Nedjelja, 5 maja (drugi dan distriktne konferencije)

Svečana i zaključna plenarna sjednica distriktne konferencije u Radničkoj Komori

- 10.00 h, Pretsjednik domaćinskog kluba pozdravlja izaslanika Rotary International i novo nadošle goste.
- 10.10 h, Govor guvernera ing. Radovana Alaupovića.
- 10.25 h, Govor izaslanika Rotary International dra Eugena Nienhaus, pastguvernera švicarskog Rotary-distrikta.
- 10.35 h, Otpozdravi iz redova učesnika.

- 11.00 h, Stevan Vagner (Beograd): Rat je — a mi govorimo o miru.
11.15 h, Predlaganje rezolucija — Izvjestilac: dr Ljudevit Šolc (Varaždin).
11.30 h, Predaja trofeja po distriktnom guverneru.
11.45 h, Rješavanje o mjestu naredne distriktne konferencije.
11.50 h, Govor izabranog guvernerskog kandidata.
12.05 h, Saopćenje tajnika distriktne konferencije.
12.15 h, Zaključak zasjedanja distriktne konferencije.
13.00 h, Zajednički ručak u Hotelu Esplanade.

Šestinsko kolo

PRVA DISTRIKTNA KONFERENCIJA 86 DISTRIKTA BUGARSKIH ROTARY KLUBOVA

Dr. Ilija Pržić, R. K. Beograd

30 i 31 marta 1940 godine održana je u Sofiji prva distriktna konferencija novog bugarskog 86 distrikta R. I. Pretstavnik Rotary International na ovoj konferenciji bio je direktor R. I. rotar Emile Deckers, iz Anvers-a (Belgija). Susedne distrikte zastupali su rotari S. Agapitos iz Atine, Aleksandar Nasta predsednik kluba Bukurešt i dr. Ilija Pržić iz Beograda. Sem ovih delegata svoje klubove zastupali su i rotari dr. Prokopije Uzelac iz Osijeka i ing. Bogoljub Milošević iz Niša, koji je došao u pratnji svoje simpatične gospodje.

Glavni deo distriktne konferencije obavljen je na plenarnim sednicama. Pretsedavao je guverner 86 distrikta, ing. Ljuben Božkov, dobro poznat i omiljen i u jugoslovenskoj rotarskoj sredini. Uspehu ove prve distriktne konferencije doprineo je mnogo domaćinski Sofijski klub, na čelu sa svojim agilnim pretsednikom ing. Vladimirom Karakaševim.

Svi sastanci su održani u svečanoj klupskoj dvorani u modernom hotelu »Blgarija«. Pošto je pri ulazu obavljena registracija, konferenciju je otvorio brat Ljuben Božkov sa nekoliko probranih toplih reči, i pozdravio prisutne rotare, a ponaosob goste u ime distrikta. Zatim je pretsednik domaćinskog kluba poželeo dobrodošlicu, i takodje pozdravio srdačno prisutne goste. Otpozdravili su pretstavnik R. I. direktor Deckers, zatim rotari Agapitos i Nasta — svi na francuskom, pa je u ime Jugoslovenskih rotara pozdravio konferenciju na bugarskom jeziku rotar dr. Ilija Pržić ovim govorom:

Uvaženi brate guverneru,
Draga braćo rotari,
Gospođe i gospodo.

Guverner 77 distrikta R. I., rotar inž. Radovan Alaupović, sprečen da lično prisustvuje prvoj vašoj distriktnoj konferenciji, poverio mi je dužnost, koja je za mene naročita čast, da pretstavljam na ovoj konferenciji jugoslovenski distrikt i njega lično, i da vam isporučim kako od njegove strane, tako i od svih klubova celog jugoslovenskog distrikta tople bratske rotarske pozdrave i mnogo lepih želja za uspešan rad i napredak mladog 86 distrikta bugarskih Rotary klubova.

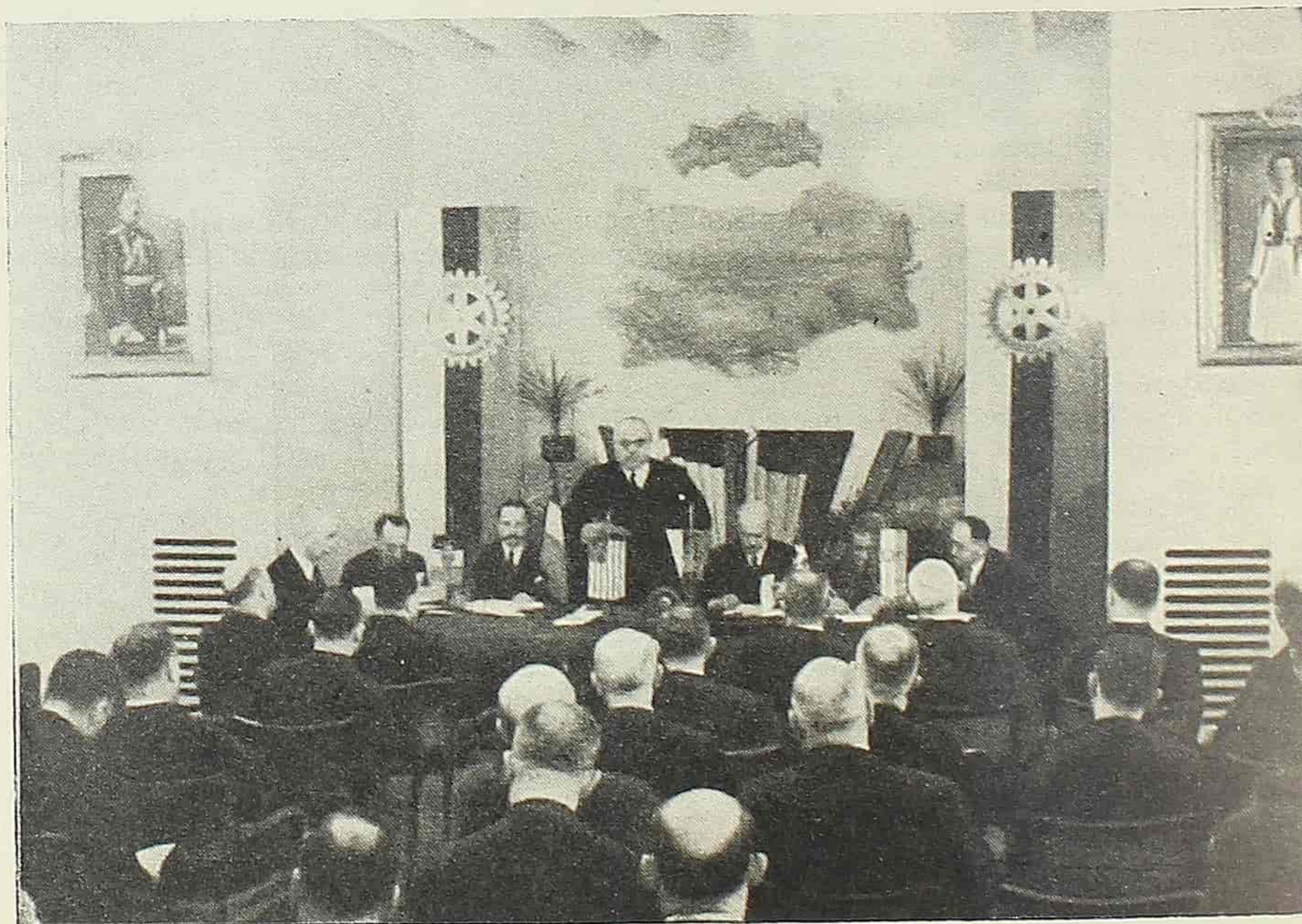
Vaša distriktna konferencija sastaje se u izuzetno teškim i tragičnim danima koje danas preživljuje Evropa. Nebo oko nas je naoblačeno crnim oblacima i teško, puno gromova koji prete da se sruše i od stare Evrope načine strašne ruševine ispod kojih će biti zatrpana evropska civilizacija. U toj teškoj atmosferi naše miroljubive države izgledaju kao cvetna rajska oaza, kao nedogledan san, kome danas mnogi zaraćeni narodi zavide. I naši narodi i naši državni poglavari i naši državnici danas prednjače ne rečima već delom ostvarenju velikog ideala svih vekova i svih najvećih umova da ostvaruju svoje životne potrebe putem mira, sporazumevanja, dobre volje i uzajamnog razumevanja. Trebalo je mnogo žrtava, mnogo samoodricanja, da se dođe do ovih pogleda, jer ništa nije teže, — ali zato ništa nije uzvišenije — no podrediti sebe, svoje trenutne potrebe i ambicije, jednom višem idealu.

Taj viši ideal, koji je danas geslo naših državnih upravljača, stoji ispisan i na zastavi rotarstva: staviti sve svoje sposobnosti i svu svoju aktivnost u službu zajednici, svom pozivu i međunarodnom služenju. Nas rotare u svima narodima i rasama, na celoj zemljinoj kugli, okupio je taj uzvišeni ideal služenja. Lepo je rečeno da se rotarski duh ne stiće ulaskom u klub: čovek se rađa kao rotar, prožet je od svog rođenja ovim duhom, i samo takvi idealisti, rotari od svog rođenja, okupljaju se u klubove, da združeni mogu bolje poslužiti svojoj zajednici, širiti je i primerima ukazivati kakvu korist pretstavlja iskreno provođenje rotarske ideologije služenja. Nas rotare u našem radu rukovode vera u potrebu širenja naših ideala, nada da će se putem služenja koje mi propovedamo u svima oblastima ljudske aktivnosti, najbolje koristiti i sebi i zajednici, i iznad svega ljubav koju mi rotari osećamo kako prema našim bližnjim, tako i prema celom čove-

čanstvu. Kod nas rotara, od svega što nas rukovodi, najjače je osećanje ove ljubavi. Ljubav je najuzvišeniji dar na zemlji. Ona nikome ne zavidi, ne raduje se nepravdi, već se raduje istini. A malo gde je toliko potrebna duboka i iskrena ljubav, kao u odnosima između našeg jugoslovenskog i bugarskog naroda. Kao što je jednom prilikom, u nadahnuću, naš guverner Alaupović kazao: u dugoj i krvavoj prošlosti našoj retki su bili dani vedri i sunčani. Oni su bili samo izuzetni proplanci u mrkoj šumi jada i nevolja. Rasejana sela, krševiti klanci i pećine, zbegovi tajni i sakriveni, to su bila naša naselja, naša utočišta. Mi najbolje znamo i pamtimo, šta je sila i nasilje, šta je mržnja i koliko je strahovito, kad se čovek prometne u krvoločnu zver. Nama treba ljubavi i mi tu ljubav unosimo u naše klubove i želimo da je delimo u prvom redu sa susednim bratskim rotarima. Nema svetije, nema plemenitije zadaće nego služenje međusobno, služenje zemlji svojoj, braći svojoj, ljudima. Tom svetom službom, savesnog i poštenog vršenja svoje dužnosti, najbolje možemo da otplatimo dug, što ga dugujemo zemlji i narodu svom, i da učvrstimo bratstvo sa našim susedima. To je izvor sreći i blagostanju, miru i zadovoljstvu. I taj vrhovni zakon međusobnog služenja i pomaganja, izvađen je iz naše duše. Pouka krvave prošlosti naše jasno nam ukazuje na put kojim ubuduće treba da idemo bez stramputica i bez sastajkivanja. Ovaj put je obeležen krvlju i posejan kostima najbolje dece naših naroda, i sve te skupocene žrtve traže od nas da uložimo sve svoje napore radi ostvarenja najvišeg ideala da na svetu zavlada solidarnost i trpeljivost, sloga i iskrenost u svima odnosima društvenim, narodnim i međunarodnim. Mi rotari moramo ovom idealu da stremimo ne rečima već delima. To je naša sveta dužnost, to od nas zahtevaju vekovne žrtve i buduće generacije.

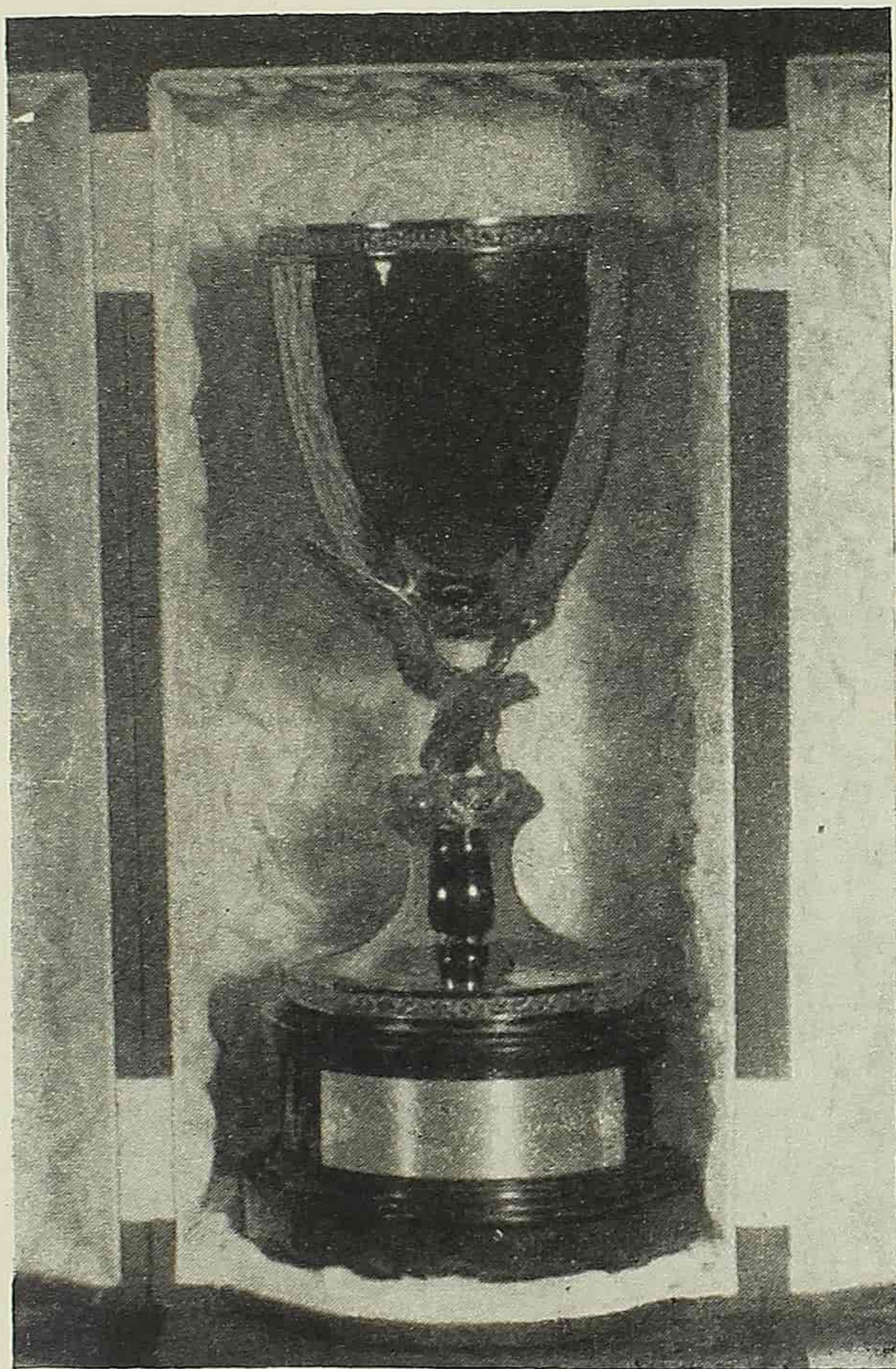
Zahvaljujući vam na toplom prijemu, meni je osobita čast što mogu ovom prilikom da predam ovom svečanom skupu iskrene pozdrave i najtoplije želje za napredak i uspeh rotarstva u bratskoj Bugarskoj od strane jugoslovenskog 77 distrikta i u ime guvernera inž. Radovana Alaupovića. U isto vreme isporučujem vam od strane brata guvernera Alaupovića poziv da u što većem broju posetite distriktnu konferenciju našeg distrikta, koja će se održati 4 i 5 maja ove godine u našem belom Zagrebu. Budite uvereni da ćete od jugoslovenskih rotara biti dočekani raširenih ruku, i da ćete osetiti, kako toplo za bugarske rotare i bugarski narod kuca jugoslovensko srce.

Otvaranje konferencije 30. III. 1940.

Dragi brate guverneru,

Predajem vam ovaj dar 77 distrikta, sa željom da ga primite kao naš poklon, koji će vas potsećati na naše bratske rotarske veze. Naša je želja da ovaj dar bude prelazan poklon, koji će svake godine, o vašoj distriktnoj konferenciji, biti predat onom bugarskom klubu koji je u toku godine imao najveću frekvenciju. Neka bi ovaj dar služio kao novi potstrek rotarima bratskog 86 distrikta, i potsećao ih vazda na naše tople rotarske i prijateljske osećaje.

Poklon našega distrikta

Po završenim pozdravima guverner Božkov pročitao je svoj iscrpan izveštaj, saslušan od svih prisutnih sa najvećom pažnjom. Prvi rotarski sastanak u Bugarskoj održan je u Sofiji 22 aprila 1933 godine, u prisustvu 16 članova osnivača. Danas u Bugarskoj ima 8 klubova (Sofija Varna, Ruse, Burgas, Pleven, Gorna Orehovica, Trnovo, Plovdiv), sa 204 člana. Sofijski klub broji 77 članova. U ostalim klubovima broj članova se kreće od 23 (Ruse) do 14 (Trnovo). Frekvencija nije veoma visoka. U toku prošle godine najbolju frekvenciju imao je Plovdivski klub (75,59%), a najslabiju Burgaski klub (41,70%). Prosečna frekvencija distrikta je 55,08. Distrikt je formiran septembra 1939, kad je održana osnivačka skupština. Agilni guverner posetio je sve klubove. Sofijski klub iz-

davao je mesečni izveštaj na francuskom jeziku, no nedavno ga je obustavio. Od početka ove godine distrikt izdaje mesečni bilten na bugarskom jeziku, a u pripremi je i jedan bilten na francuskom jeziku, koji će takodje biti publikacija 86 distrikta.

U izveštaju guvernera dato je lepo mesto radu Malog komiteta jugoslovensko-bugarskog, i izražena nada da će se uskoro stvoriti i bugarsko-grčki i bugarsko-rumunski mali komiteti.

Na kraju izveštaja, guverner je izložio aktivnost svakog kluba ponaosob. Po referatu nije bilo diskusije, pa je posle lepog ideološkog govora direktora R. I. Deckersa, održao rotar St. Bočev zanimljiv govor o prilagodjavanju rotarstvu u Bugarskoj. Ovim govorom završena je plenarna sednica pa je zatim održan sastanak delegata radi izbora novog guvernera. Ovoj prvoj plenarnoj sednici prisustvovali su samo rotari, bez dama i gostiju.

U podne je u hotelu »Bulgarija« održan zajednički prijateljski ručak. Naveče je sprečilo projektovano razgledanje grada, ali su predveče svi učesnici prisustvovali večernju u crkvi Aleksandra Nevskog. Uveče je priredjen svečani banket, kome je prisustvovalo 160 osoba, dama, rotara i gostiju. Održan je opet niz pozdravnih govora, i tom prilikom je rotar dr. Pržić predao bratskom bugarskom distriktu poklon jugoslovenskog distrikta: jedan umetnički izradjen pozlaćeni pehar, koji je namenjen kao prelazni dar klubu sa najboljom frekvencijom. Ove godine taj dar je dobio R. K. Plovdiv. Rotar dr. Uzelac predao je Sofijskom i Plovdivskom klubu zastavice svog kluba, a bratu Božkovu kao dar jedno uskršnje jaje ukrašeno rotarskim amblemima. Rotar Milošević pozdravio je prisutne toplim govorom od strane najbližeg stranog kluba, Niškog. Svi su govori saslušani pažljivo, a naročito toplo su pozdravljani govori jugoslovenskih delegata. Posle kraćeg koncertnog dela završeno je ovo uspelo veče. Braća bugarski rotari su svakom gostu dali kao uzdarje divne albume akvarela bugarskog umetnika Morosova.

Na završnoj sednici saopšteno je da je za iduću godinu opet jednoglasno izabran za guvernera simpatični rotar Ljuben Božkov, čiji je izbor pozdravljen sa oduševljenjem. Nagradu za najbolju frekvenciju dobio je klub Plovdiv, a nagradu za najveće učešće na distriktnoj konferenciji dobio je klub Ruse. Zatim su pročitana dva odlična predavanja: profesor Fadenheht govorio je o rotarstvu i pravu, a rotar Petrov o moralu u zvanju. Na poziv Plovdivskog kluba odlučeno je da se iduća konferencija održi u Plovdivu.

Prijateljski ručak 30. III. 1940.

Na završetku govorio je predstavnik R. I. direktor Emile Reckers, koji je pohvalio uspehe mladoga distrikta i odao priznanje agilnom guverneru Božkovu. Naročito je istakao rad malog komiteta jugoslovensko-bugarskog i izrazio želju da se održavaju što tešnje veze grčkih, jugoslovenskih, rumunjskih i bugarskih distrikata, kao i nadu da će se ova saradnja ispoljiti u organizovanju malih komiteta, gde još ne postoje.

Zahvaljujući jednom svima prisutnima, i isporučujući preko njih svoje pozdrave i pozdrave bugarskih rotara njihovim distriktima, guverner Božkov zaključio je ovu uspešnu distriktnu konferenciju. Posle završenog radnog dela priredjen je izlet po okolini Sofije, a popodne je ljubazna supruga predsednika Sofijskog kluba, gospodja Karakaševa priredila čaj u svome domu svima učesnicima konferencije. Na čaj su bili pozvani i diplomatski predstavnici zemalja iz kojih su bili delegati prisutni na konferenciji: Belgije, Grčke, Rumunije i Jugoslavije. Najzad, to veče rotar Slavčo Zagorov, Ministar poljoprivrede priredio je stranim gostima večeru u Union-klubu.

Ukupan utisak sa ove konferencije je da se rotarstvo u Bugarskoj lepo razvija. Klubovi su aktivni i okupili su u rotarskim redovima najistaknutije predstavnike bugarskog privrednog, intelektualnog i društvenog života. Vodjeno vrednim rotarima, odanim rotarskoj ideologiji, ono je postavilo čvrsti osnov za dalji razvoj u ovom kutu sveta. Što je nas Jugoslovane naročito radovalo, to je topli bratski prijem, na koji smo nailazili pri svakom koraku, i koji uveliko nadmašuje čak i uobičajeno i rotarima svojstveno gostoljublje. Na svakom koraku jačala nam je nada u vedriju budućnost naših bratskih naroda i vera da će rotarska ideologija, posle svih teških iskušenja, kroz koja će može biti morati da prodje, naći najzad puta u duše svih iskrenih prijatelja čovečanstva, jer bratstvo medju ljudima nije samo pusti san.

ROTARSKE RADOSTI

Rotar dr. Milenko Damjanov vjerio se sa dražesnom gđjicom Bebom Pavković. Srdačno čestitamo.

Galičnik (Južna Srbija)

SIRIJA

F. A. Kettaneh, guverner 83 distrikta R. I. (Beyrouth)

Pod imenom Sirija razumijeva se sav onaj dio blizog istoka koji se prostire između gorja Taurus-a na sjever i pristranaka toga gorja od Galileje na jug, na zapad do Mediterana i do pustinje Liban na istok.

Od juga prema sjeveru protežu se Sirijom dva gorska lanca, Liban na zapad i Anti-Liban na istok. To je nepotpun naziv, kojim narod zove taj kraj, u koji se uključuju, odnosno u koji su bili uključeni sandžak Alexandreta, Alaonites, Sirija, Liban i Džebel Druke. Neki povijesničari, šta više i neki političari ovamo uključuju i Palestinu, i tvrde da bi se Sirija imala prostirati na jug do Sinajskog poluotoka.

Od osvitka civilizacije Sirija je igrala važnu ulogu u povijesti ovoga dijela svijeta, i bila je poprište, na kojem su se sukobile i borile nacije, religije i civilizacije.

Feničani su na svojim lađama, sagrađenim od kedrovine, krenuli iz Sidone i Tira i zaplovili Sredozemnim morem. Prvi put pristali su uz francusku obalu, a zatim su krenuli dalje, prošli kraj Herkulovih stupova (Gibraltar), i prvi su naselili magloviti otok Tin, današnju Englesku. Otada je kolo sudbine učinilo puni okret, i sada potomci Brita i Francuza zauzimaju te zemlje.

Kada je kralj Salomon odlučio da sagradi u Jerusalimu veličanstveni hram, povjerio je taj posao Hiramu, kralju Feničana. Ovaj je za izgradnju krova hrama uzeo kedrovinu iz Libana.

Još u davna vremena boravili su u ovim krajevima Hetiti, a tragovi njihovi doprli su i do nas, iako nismo do danas bili kadri da odgonetnemo njihovo pismo.

Kako je Sirija utisnuta između starog Egipta i Babilona, bila je izvrgnuta invazija vojski svojih susjedâ, koji su na njezinom zemljištu vodili borbe i u kamenju Pasje rijeke urezivali natpise o svojim pobjedama. U nedavnim iskopinama u Jebail (Biblos) otkriveni su tragovi stare civilizacije, izgrađene po uzoru egipatskom. Kraljevi Biblosa ženili su se egipatskim princesama, a egipatski se uticaj vidi u umjetnosti, književnosti i jeziku iz onoga doba.

Kad je Aleksandar Veliki provalio u zemlju, Sirci su pozvali u pomoć Rimljane, koji su ondje uveli red. Za rimskoga gospodstva procvate u zemlji trgovina, a pod „Pax Romanorum“ proživjela je Sirija u miru i blagostanju dugo godina, davši, šta više, Rimu i jednog imperatora. Beyrouth, onda nazivan Colonia Juliana Felix Berytis, postade grad pravnih škola i nauke uopće, u koji su dolazili na nauke studenti iz najudaljenijih krajeva istoka. Antiohija postade po veličini drugi grad rimskog carstva, sa preko jedan milion stanovnika. On je u to doba čuven kao grad uživanja i rasipnosti, poznat po cijelom Istoku, a mnogo posjećivan radi svojih raskošnih svečanosti.

Arapci muslimani oteli su Siriju iz ruku bizantijskih carevâ; a kršćani, koji su bili u manjini, ne htjedoše prijeći na islam, te su bili prisiljeni da bježe i da se utvrde u Libanskim brdima. To su današnji Libanci, krjepki gorštaci, koji su kroz stoljeća ostali vjerni svojoj vjeri i sačuvali mnoge običaje i tradicije.

Kada su kršćani Evrope odlučili da oduzmu sveta mjesta iz ruku Islama, Krstaši su zauzeli velike dijelove Sirije, i vodili ovdje svoje borbe. Tvrđave kao što su: Beaufort, Crac des Chevaliers, Sohion i druge svjedoče o građevnoj vještini Krstaša.

Konačno su Turci oduzeli Arapima Siriju i bili njezini gospodari sve dok je nisu zauzeli saveznici u oktobru 1918 godine. — To je eto kratak i nepotpun pregled povijesti Sirije kroz nekoliko stoljeća.

U pogledu trgovačkom Sirija je oduvijek bila zemlja, u kojoj su se ukrštavali trgovački putovi istoka i zapada. Još u najranijim vremenima bogatstva iz Indije i Kitaja dolazila su ovamo karavanama preko Perzije, kroz Mezopotamiju. Iz Sirije išla je roba na Sredozemno more, odakle su je brodovi prenosili u Atenu, Rim, Kartagu i drugdje. Gradovi koji su se nalazili na putovima, kojima su prolazile ove karavane, napredovali su i živjeli u blagostanju. Ti su gradovi osiromašili i propadali, kad karavane nisu više onuda mogle prolaziti zbog strategijskih ili političkih razloga. Gradovi kao: Antiohija, Rakka, Emesa, Palmyra, Domascus, i drugi uživali su u blagostanju i bili su čuveni, dok su kasnije zbog spomenutih razloga postala mala, gotovo zaboravljena naselja.

Kad su Portugižani oplovili Rt Dobre Nade, zadali su time težak udarac Siriji i njezinom tranzitu, a smrtni je udarac njezinoj trgovini zadalo kopanje sueskog kanala.

Dioba ranijih provincija turskog carstva i podizanje trgovinskih prepreka između tih provincija uništila je ostatke sirske trgovine.

I kada su prilike izgledale nepopravljive i očajne, nenadano se pojaviše mladi ljudi, tjerani valjda wanderlustom i znatiželjom, i ponovno su otkrili stare rimske trgovačke putove između Sirije i Mezopotamije (Iraka).

Put iz Mediterana do Bagdada, glavnog grada Iraka, i Teherana, glavnog grada Irana, trajao je i traje 15 do 25 dana željeznicom ili brodom. Zahvaljujući automobilu, ovaj novi put preko pustinje traje jedan dan od Mediterana do Bagdada, i dva dana do Teherana. Preko noći prilike su se promijenile i šteta, nanesena trgovini Sirije uslijed prokopa sueskog kanala, nadoknađena je.

Petnaest godina iza sagrađenog ovog novoga puta, to jest 1938 godine, prevezeno je preko Sirske pustinje oko pedeset tisuća putnika i petnaest do dvadeset hiljada tona robe, umjesto lađom kroz Sueski kaanl.

Sirija ima tri rotarska društva: jedno u Beyrouth-u, glavnom gradu Libana, jedno u Damasenu, glavnom gradu Sirije i jedno u Aleksandretti koja sada pripada Turskoj. Novo društvo rotara osniva se u Aleppo.

Sirija, a naročito Liban, idealna su boravišta za izletnike. Oni koji žele provesti praznike ili vidjeti starine, i oni koji hoće izbjeći ljetnu žegu Egipta i Iraka, dolaze u Liban.

Klima je idealna, te se gaje sve vrste voća i povrća, a život je jeftin i svega ima u izobilju. — Mnogo toga bi se još moglo reći o običajima, proizvodima, umjetnosti i ručnim radovima naroda, ali time bi se ovaj članak oduljio.

Dakako, rotari ovoga kraja srdačno pozivaju svoje drugove iz Jugoslavije da dođu i da sami vide, kako je ovo lijep kraj, i neka budu uvjereni da će biti dočekani srdačnom dobrodošlicom i istočnjačkim gostoprimstvom.

Plitvička Jezera

RATNA PSIHOZA I ROTARSTVO JUGOSLAVIJE

Dr. Svetislav Mihajlović, R. K. Pančevo

I.

Kaže se: »povesnica se ponavlja« i: »povesnica je učiteljica života«.

Prvo je tačno. Ali da je povesnica zaista učiteljica života, ona se ne bi ponavljala, barem ne u kobnim posledicama njenim po čovečanski rod.

Jer sudeći po današnjici, ljudi se ničemu nisu poučili iz povesnice poslednjeg evropskog krvavog rata.

Pesimisti proriču opštu propast celog čovečanstva i njegove sadanje visoke kulture, ako dodje do svetskog rata, a svi znaci govore za to, da je njegov početak samo pitanje vremena.

On je zapravo, i ako vrlo bojažljivo i u manjim razmerama, već i počeo.

Optimiste, kao što je i nemački veliki pesnik Schiller, ružičasto gledaju uvek na stvari, i on u svome »Wilhelmu Tellu« kaže:

»Das Alte stürzt, es ändert sich die Zeit
Und neues Leben blüht aus den Ruinen.«

I zaista. Kroz vekove razni su pokreti uzbudjivali čovečanstvo, razne ideje dolazile i prolazile, razni ljudi stali na čelo društva, pokreta i države i preko noći iščezli sa pozornice ljudske zajednice.

Carstva su se rušila, idoli padali i ideje se menjale, ali uvek se iz razvalina starog dizalo, bujalo i cvetalo novo.

Sokrat je morao ispiti otrov, ali se njegova filozofija razvila, cvetala i vladala dugo u antičkom svetu.

Moćne antičke religije srušili su prosti ribari, učenici Hrista, drvodeljinog sina, prvog apostola istinske čovečanske ljubavi i bratstva i On, razapet na krstu između dva obična razbojnika, »vaskrse i sednu s desne strane Boga Oca«, kako nas uči hrišćanska religija.

Prve hrišćane bacali su u Rimu po cirkusima lavovima za hranu, na uveselenje i zabavu Cezara, patricija i plepsa. Ali na razvalinama Rima razviše se moćne hrišćanske države.

Pa onda zavladaše vekovi verske borbe i netolerancije, što nam danas čudno izgleda. Ta verska podvojenost je i naš narod razdelila, i jedan deo stavila pod interesnu sferu Vizantije, a drugi u interesnu sferu Rima.

Verska pitanja potisnuše aktuelna pitanja slobode čovečanstva.

Došla je velika Francuska revolucija. Borba III-eg staleža i krilatice: bratstvo, jednakost, sloboda! Borba za individualnu slobodu, za opšta čovečanska i građanska prava. Pa je došla

karijera Napoleona Bonaparte, koji je u ime Francuske slobode i naprednih ideja zaveo u celoj Evropi svoj lični režim. Pa je i on srušen i nastale klasne borbe i uzbudjivala su svet ekonomska i socijalna pitanja. I posle se zavodi opet reakcija, i opet demokratija, socijalizam, komunizam. Ideal postaje diktatura proletarijata. Pa nacionalsocijalizam, fašizam. Diktatura stranke. Totalitarna država. Svoju ideologiju sprovode Benito Mussolini, Adolf Hitler, Lenjin-Staljin.

Pokreće se pitanje rase, životnog prostora. Ograničavaju se slobode uz favorizovanje svemoći države, vladajuće stranke i vodje.

Nasuprot tome se veliča demokratija, koja nije svuda čiste rase. Nateže se s društvom naroda. Pokušavaju se sporazumi sa bilateralnim ugovorima.

Prelazi se opet na diktat velikih sila kao za vreme Meternih i Bizmarka. I na kraju krajeva se pribegava starim metodima: sili i vojnom potencijalu. Narodne vodje ne izvlače konsekvenciju iz minulih ratova i povesnice. Ostaje se pri starom: »Ako hoćeš mir, spremaj rat!«

I danas je čovek krvnik svome bližnjemu. Homo homini lupus.

U senci velikih događaja, gde se sve jasnije ocrtava sablast opšteg rata i krvoprolića, sve se više draži i uzbudjuje čovečanstvo i dolazi u bezizlaznu situaciju.. Sve se razvija u atmosferi opšte pometenosti, nastale usled napuštanja naukom osveštanih normi, koje su do pre svetskog rata važile kao aksiomi.

Danas se više ne veruje u proroke, a heroji su usled mehanizacije rata postali pomoćno osoblje. Rat se vodi i u vazduhu i pod vodom i na vodi i na zemlji. Dozvoljena su sva sredstva, tako da će rat značiti sistematsko uništenje celog čovečanstva, svega biološkog života i sviju kulturnih tekovina. Bombardiraju se i otvoreni gradovi, bolnice, crkve, žene i deca, blokiraju se obale i neutralnih zemalja, more se gladju i zaraćene i neutralne zemlje. U tom opštem svetskom pokolju neće se niko i ništa štediti. Istina, sada se — posle uništenja Poljske — upravo još i ne ratuje oružjem već više propagandom, radijem, rečima i lecima. Ali se svako sprema na najgore i na borbu do istrebljenja protivnika sa upotrebom bacila, bakterija i bojnih otrova.

I neutralne države imaju samo oružani mir i stenju pod tere-
tom naoružavanja.

Sve se svuda svodi samo na vojni potencijal naroda, i ako su posle svetskog rata baš ratnici bili ti koji su tražili opšte razoružanje i svetski mir.

Zavojevanja se vrše uz lepe parole i providne izgovore. Svaka strana se poziva na po neko uzvišeno načelo: na slobodu, demokratiju, prava na život, životni prostor, samoodbranu vitalnih interesa i t. d., a ratni profiteri vode podzemnu akciju i u svojoj i u tuđjoj zemlji. Svaka strana vrbuje pristalice i čini pritisak na neutralne države.

Iz istorije znamo, da je vojnički duh bio uvek viteški, ali su trgovci i finansijeri nametnuli ratovima mehanizaciju, a naučnici su stali takodje u službu ubijanja protivnika u masama. Zato engleski naučnik Wells i traži da se ratna industrija oduzme iz ruku onih koji rade na profit.

Svako za svoje nasilje nalazi opravdanje.

II.

Šta mi Rotari tu možemo i kakva je naša uloga?

Kako držanje treba da zauzmemo?

Naši su ciljevi uzvišeni. Radi se i radićemo i dalje u tom pravcu.

Svaki Rotar mora biti prožet željom da razume mentalitet drugoga i da mu dobrom voljom izidje u susret. Rotar poštuje čoveka i njegovo čovečije dostojanstvo.

Nemački filozof Niče kaže: »Čovek je nešto što se mora savladati.«

Rotari kažu: »Čoveka je teško savladati, i zato je bolje s njime se sporazumovati.«

Niče kaže: »Teško je tuđu krv razumeti.« Mi kažemo: »jeste to teško, ali nije nemoguće«. Naš princip je: staviti se u položaj drugoga. Mi se držimo onoga, kako reče filozof i državnik Masaryk: »Ako voliš svoju domovinu, ne moraš o tome mnogo govoriti, već uradi nešto za nju. Ako ne vičem da sam rodoljub, ne dovikujem ni drugome da je izdacija.«

Cilj naš je: obrada samoga sebe, neprekidno proučavanje života, težnja ka boljem i višem, služba opštem dobru, razumevanje za dogadjaje i tolerancija.

Današnje ličnosti još nisu prožete mišlju, da treba služiti zajednici i raditi ne samo za sebe već i za opšte dobro čovečanstva. Razumevanje za tuđ bol i jad i uklanjanje tuđe nevolje i bede, to su naši zadaci.

Mi ne možemo sprovesti opšte razoružanje, ali radimo na razoružanju duhova. A dok se ne sprovede razoružanje duhova, ne može doći ni do fizičkog razoružanja i do opšteg svetskog mira. Na razoružanju duhova možemo raditi samo u neutralnoj zemlji. Kad se jednom u državi objavi mobilizacija, svaki pacifistički rad kvalifikovaće se kao veleizdaja.

I mi ovde u Jugoslaviji živimo u nesigurnim vremenima. I naš neutralitet je od danas do sutra.

Na današnjicu se mogu primeniti stihovi jednog našeg pesnika:

»Pomrčina pritisnula naše dane,
Ne vidi se jadna zemlja naša huda,
Al' kad požar poduhvati na sve strane,
Kuda ćemo od svetlosti i od suda?«

Zato mi Rotari želimo uneti više svetlosti i dobre volje medju ljude i u medjunarodne odnose.

Ja sam ovde u Klubu jednom rekao, da vodji Evrope treba da imaju na umu stihove nemačkog pesnika Grillpalzera:

»Wo ist der, der sagen dürfte:
So will ich's, so sei's gemacht!
Unsere Taten sind nur Würfe
In des Zufalls blinde Nacht.
Ob sie frommen, ob sie tödten?
Wer weis das in seinem Schlaf!
Meinen Wurf will ich vertretten,
Aber das nicht, was er traf.«

Izgleda da su oni i svesni toga, jer niko ne zna, našto će izići jedan opšti svetski pokolj. I zato se zasada tako oprezno, bojažljivo i umereno radi i zasada se štedi donekle život protivnika i kulturne tekovine. Pa ipak je već dosada uništeno mnogo nevinih života, poniženi čitavi narodi i rase i učinjena materijalna šteta na milijarde. I svi grčimo i stenjemo pod teretom neprestanog povećavanja naoružanja. Ko je pretrpeo rat, taj zna:

»Kad nam sinovi dodju sa bojišta,
Naći će zagrljaj, doček i cveće
I još topla znana i željna ognjišta.
Ali mesto onih sa ratnog vojišta
Što se nama nikad povratiti neće,
Što za zemlju mreše, što ih zemlja uze,
Doći će crnina, bol, jauk i suze.«

I zato i pretstavnici do zuba naoružanih velikih sila svi po-
božno šapuću, kao Hristos u gori Getsemanskoj: Oče naš, molim
Ti se, ako može da me mimoidje ova gorka čaša!

Pa ako i nama ovde bude nametnuta borba, ispićemo i mi
junački tu gorku čašu do dna.

I mi Rotari u našem rečniku imamo jednu nama svima svetu
reč: P a t r i o t i z a m ! Mesto sporazumevanja i tolerancije biće
nam tada lozinka: Za Kralja i Otadžbinu! U boj za odbranu
zemlje!

Narod, koji je opevao svoju Kosovsku tragediju i svoje Ko-
sovo osvetio, pa zatim prešao Albansku Golgotu i podnosio nad-
čovečanske žrtve i napore za stvaranje svoje države, neće moći
dozvoliti da mu se ono, što je tolikom krvlju stekao, oduzme.

A naš dragi brat guverner, koji nam dolazi iz bijeloga Za-
greba iz Banovine Hrvatske, gde živi miran i vredan narod,
vaspitan od jednog velikog pokojnika u mirotvornom duhu, slo-
žiće se s nama, da je tamošnji živalj krv naše krvi, koji zna i za
junačke podvige i koji je svestan da mu je spas samo u zajed-
ničkoj domovini Jugoslaviji!

Zato sam tvrdo uveren, da će svaki naš državljanin, a naro-
čito Rotar, bez obzira na veru, narodnost i rasu, ustati u odbranu
svoje rodne grude i istrajati u toj borbi slavno, kao što je činio
naš velikan Nikola Šubić Zrinski, čije su istorijske reči: »Slatko
je mrijet za domovinu«.

SLUŽENJE U ZVANJU

Jure Cindrić, R. K. Karlovac

Svako najprimitivnije organizovano društvo ima provedenu podjelu rada. Diferencijacija posla uvjetovana je samom prirodom, u kojoj je svakom biću označena njegova životna uloga. moglo bi se i ustvrditi, da je prirodnim zakonom određena funkcija i svrha svakom elementu prirode. Sav rad u prirodi u kauzalnoj je vezi. Bez te diferencijacije ne bi bio zapravo ni mogućan onaj veliki prirodni život i zakonitost, jer ne bi bilo one raznolikosti djelovanja, koja je upravo nuždan uvjet prirodnoj skladnosti. Raznolikost funkcija pruža životu ispunjenje njegovih potreba. I ako su to na oko diferencijacije, one se ne suprotstavljaju, već naprotiv međusobno popunjuju i pomažu, te tako u svojoj rezultanti usklađuju, čineći potrebnu harmoniju djelovanja.

U prirodi doduše podjela rada nije bazirana na porivima etičkog naziranja. Ta podjela nosi na sebi više biljeg većim djelom prava jačega. To pravo jačega izazvalo je razne forme i metode obrane. Čovjek, kao član i dio prirode o kojoj je ovisan, bori se i brine za svoj opstanak u prirodi. Iako je čovjek proizašao iz prirode, ne dolikuje mu da se u svojem životnom djelovanju služi prirodnim zakonima, podvrgavajući se njihovim grubostima. To pogotovo ne smije da čini unutar svoje društvene zajednice t. j. prema svojem bližnjemu. On ne smije kao društveno biće osiguravati svoju egzistenciju po primjeru nižih prirodnih bića, jer se to protivi društvenosti, po kojoj dolazi do izražaja njegov opstanak i jer je on uz to kao prirodni stvor više biće t. j. duhovno biće. Čovjek po svojoj prirodi nosi u sebi više ili manje animalnosti, koje kod pojedinaca prevladavaju prema snazi njegove duhovnosti. Svima je nama ostala u baštini kao prirodni životni instinkt sebičnost. Egoizam je prema tome prirodna životna potreba, koji daje čovjeku pobudu za opstanak i podstrek za utakmicu rada u zajednici, i ja se usmjelujem ustvrditi, da bi u posvećenijem pomanjkanju egoizma nestalo svakoga životnog elana, a time i rada bez kojega je nemoguć opstanak i napredak. Kraj svega toga potrebno je u toj konstataciji izvršiti i korekturu, na ime, da ta sebičnost ne smije prijeći u bezobzirnost i samoživstvo. Egoizam mora biti samo podstrek moralnog značenja, a nikako materijalne naravi t. j. on mora biti voljna funkcija za rad, a ne svrha. Drugim riječima, egoizam je opravdan u granicama etičkog djelovanja kao zahtjeva za dobro cjelokupnog ljudskog društva.

Pojedinac, stalež, narod i čitavo čovječanstvo ima pravo na ispunjenje životnih potreba, koje proistječu već porodom, a kasnije i preuzetom dužnošću. Čim je netko na višem stupnju kulture, time mu se te potrebe povećavaju, ali sticanje tih životnih potreba ne smije prijeći u neki viši tjelesni užitak koji bi nam davao i pravo na neki privilegovani položaj. Kako je sa pojedincem, tako je i sa ljudskim društvom. Srodni pojedinci čine

analognu zajednicu, čija životna snaga je rezultanta rada pojedinaca, koji opet svoju jakost dobiva od društva. Prema tome životna snaga i sreća pojedinca stoji u recipročnom odnosu i u upravnom razmjeru sa životnom snagom njegove zajednice. Po tome kategorički imperativ što ga nosi u sebi svaki čovjek kao društveni stvor, zahtijeva da svojim radom pomažemo razvitak društva i da prinosimo potrebna dobra kulturne i materijalne naravi. To, kako vidimo, nije samo moralno etički zahtjev, već vitalna potreba bez čega je nemoguće i zamisliti pravi život. Jedino u društvu i uključivo po društvu može čovjek u današnjici doći do dobara prijeko potrebnih za životni opstanak. Samo kroz zajedničko stremljenje i međusobno skladno strujanje života dolazi se do stvaranja i izmjena dobara. Treba naime biti na čistu sa istinom da sve ono što posjedujemo bilo u duševnoj ili materijalnoj formi, nije eminentno i specijalno naš proizvod. Sve je to plod prirodnog i ljudskog djelovanja. Sve neiscrpivo bogatstvo dobara zbir je svih uloženi nastojanja i energija koje su došle kao rezultanta podjele rada.

Rad je u ljudskom društvu podijeljen. Napredak društva, a po njemu sreća pojedinca u današnje doba, nije više moguća bez podjele rada. Jedan narod neće naći dolično mjesto u čovječanstvu, niti će imati uvjeta za opstanak, ako kroz razumnu podjelu rada nije stekao potrebna duhovna i materijalna dobra. Snaga jednog naroda ne mjeri se brojčanim mjerilom već moralnom, ekonomskom, socijalnom i kulturnom spremom, koja može samo da potječe iz razumno organizovanog rada. Ta podjela rada stvorila je zvanja i što neko društvo više napreduje ili želi što više napredovati, dolazi potreba i povećanje zvanja, te uvažavanja zvanja. Prema tome zvanja su postala kao nužda društvenog života u postizavanju životnih uvjeta i napretka, pa po tome i svi staleži, kao izraz socijalne forme vršenja zvanja, imaju svoje životno društveno opravdanje. Sva postojeća zvanja dolaze po samoj svojoj naravi u međusobnu kolaboraciju. Pojedinim zvanjem preuzimaju se neki dijelovi rada o kojem postaju drugi ovisni isto tako kao što i funkcioneri toga zvanja postaju ovisni od druge vrste zanimanja, dakle nalaze se u uzajamnosti. Ta uzajamnost kao životno strujanje donša napredak i podmirivanje potreba. Zvanja (staleži) su društvena životna potreba i prema tome svi su jednako važni u ljudskom društvu. Izostane li rad jednog, dolazi do poremećenja. Zvanja se mogu isporediti kotačima jednog stroja. Nastane li slabost u jednom kotaču, osjeća to cijeli stroj i zato je potrebno da svi ti kotači kao sastavni dijelovi stroja posjeduju jakost za izvršivanje svoje zadaće. Kao dobar primjer, kako i na oko sitan komadić igra odsudnu ulogu, možemo uzeti onu žbicu, koja se umeće na kraj osovine kola, čime se zaprečuje ispadanje kotača. Bez sumnje je kod kola najvažniji kotač i osovina, ali isto tako važna je, kako vidimo, i ona žbica, jer bi bez nje kotač ispao i kola više ne bi mogla služiti svojoj svrsi.

Iz toga slijedi da sva zvanja i po njima staleži u jednom narodnom društvu čine tek cjelinu i svi su neophodno potrebni u

životu jedne takove zajednice. Nijedan stalež, osamljen, nije u stanju dulje vremena bivstvovati, pa zato nije ništa naravnije, nego da svaki obavlja preuzetu dužnost svoga zvanja savijesno i predano, jer je to istodobno u vlastitom interesu. Pojedinaac u svom zvanju, kao i čitav jedan stalež, ne smije biti kao onaj jarac, koji došavši do grma, do korijena ga obrsti i opustoši, pa kasnije, uništivši oko sebe sve grmove, konačno i sam padne od glada.

Iza ovih par refleksija općenite naravi potrebno je prijeći na rotarsko shvaćanje služenja u zvanju i sa nekoliko snopića svijetla obasjati cilj rotarstva u tom pogledu. Rotarstvo ne prima u svoju organizaciju ljude po političko stranačkom opredjeljenju, po športskim naklonostima, po jednoobraznosti staleža i po nekom visokom znanju, već po vrijednosti pojedinca u njegovom zvanju. Taj izbor ne dolazi radi toga što bi se time zastupalo interese nekoga zvanja ili staleža, već zato da se visoko preuzeti moralno etički principi služenja primijene u svim zvanjima i tako dođe do one harmonije u ljudskom društvu t. j. dobre volje za uzajamni poštenu rad i mirni snažni ekonomski život. Isto tako nije svrha rotaru putem poznanstva i prijateljstva misliti samo na svoju ličnu korist. I zato nije baš slučaj, da drugi cilj rotarstva govori o služenju u zvanju. Rotarstvo znade, da nitko nije u mogućnosti kao član jedne zajednice biti izolovan i zato zahtijeva od svojih članova služenje u zvanju na korist svoju i svoje okoline. Kontakt, što ga ima u klubu sa članovima raznih zvanja, mora da mu ojača svijest o važnosti poslova i izvan njegovog djelokruga, te da u njemu probudi potrebni solidaritet. Svakom rotaru mora biti zadaćom omogućiti svome drugu savijesno vršenje posala njegova zvanja i na svakom koraku pomagati i razumijevati taj rad, jer baš životom u klubu u odnosu prema članovima drugog zvanja dolazi do izražaja naša zrelost u shvaćanju rotarskih ciljeva. Svaki rotar dolazi u priliku u praksi primijeniti svoje rotarsko djelovanje u idealu služenja. Služenjem u zvanju najbolje se vidi rotar t. j. čovjek oplemenjen sviješću etičke i moralne kvalifikacije. Rotarstvo je svojedobno nastalo baš kao protuustuk prevelikom i bezobzirnom materijalizmu i, ako nikada, to danas postoji potreba rotarskog djelovanja i da se dobrom voljom kroz služenje u zvanju dade snaga etičkom životu čovječanstva. Danas u doba antagonizma na svim područjima i formama ljudskog života, gdje se svi sastaju, s otvorenim raljama, spremni jedan drugog izjesti prema onoj »Homo homini lupus« teško je uistinu biti rotar, ali zato neka nas ta preuzeta dužnost napunja čašću i gordošću. Svojim svakodnevnim radom u zvanju treba dokazati, koliko posjedujemo prave humanosti i koliko imamo socijalnog moralnog poimanja.

Dakle kao rotar treba uputiti sve svoje snage u vršenju zvanja na korist društva u smjeru ljepote, dobrote i istine. Zato, kada sam postao rotar, nije mi bio na umu moj lični profit materijalne naravi, već želja da se upoznam sa etičkim principima rotarstva u namjeri povećanja mogućnosti rada u narodnoj i ljudskoj za-

jednici. Stvarno priznanje takovog rada nije često puta u današnjici u skladu sa moralnim poimanjem, ali to ne mora biti razlog da prestanemo biti čovječni, jer iznad svih profesija i zvanja najuzvišenija je profesija biti Čovjek.

MOGUĆNOSTI EKONOMSKOG ZBLIŽENJA BUGARSKE I JUGOSLAVIJE

Jovan S. Radulović, R. K. Beograd

Blagodaran sam bratu predsedniku našega kluba, što me je počastio dužnošću da u prisutstvu brata S. Zagorova, Ministra trgovine i industrije, brata I. Popova, poslanika u Beogradu i drugih tako odličnih pretstavnika bratske Bugarske govorim o mogućnostima ekonomskog zblizenja naše dve zemlje.

Osnivanje Jugoslovensko bugarske komore, koja je juče obavljena u Beogradu, a za koji dan i osnivanje Bugarsko-jugoslovenske komore u Sofiji, nije jedini razlog da o ovom problemu govorimo. Glavni uslovi za jedno ekonomsko zblizenje između ove dve zemlje tu su, komore imaju samo da rade na stilizovanju tih uslova i da privatnom inicijativom dopru i tamo, gde se još nije doprlo, kao i da se potrude da sa svoje strane budu pravi izraz želja i potreba privrednih krugova dveju zemalja.

Ekonomsko zblizenje dveju zemalja dolazi u prvom redu kao posledica dobrih odnosa, a zatim kao posledica ekonomskih preduslova. U konkretnom slučaju oba su uslova tu. Politički odnosi naših zemalja u poslednje vreme ne samo da su dobri, nego su na pravom putu da budu i faktički izraz osećaja širokih narodnih redova. I Srbi i Bugari oduvek su bili uvereni da su u pitanju dva bratska naroda iz iste slovenske porodice, sa istim prijateljima i neprijateljima. Žali Bože, uticaji sa strane veštačkim načinom, uspevali su da razdvoje politiku odvadva naroda. To razdvajanje u političkom smislu nije bilo naročito dugog veka, kao i svaka veštačka tvorevina. Zdravi narodni duh morao je pobediti i pobedio je, te su danas Jugoslavija i Bugarska, imajući u vidu gorka iskustva iz prošlosti, na putu pune zaradnje i političke i privredne. Pri takvom stanju može se danas govoriti o mogućnostima tešnje saradnje na polju ekonomskom.

Ekonomsko zblizenje može se manifestovati putem jednog punog Trgovinskog ugovora, zatim u režimu zasnovanom na bazi regionalne klauzule i u režimu jedne Carinske unije.

Govorićemo o svima ovim slučajevima i izneću ukratko sliku perspektiva koje ti režimi pružaju.

---

* Predavanje držano na sastanku Rotary kluba u Beogradu.

UGOVORNI ODNOS

Trgovinski ugovori redovna su pojava u razmeni dobara između zemalja. Trgovinskih ugovora imamo raznih. Imamo trgovinskih ugovora koji sadrže samo jedan jedini član, član koji predviđa klauzulu najvećeg povlašćenja. Tu se države ugovornice obavezuju da će u saobraćaju i razmeni dobara dati sve one povlastice, koje su već dale, ili će dati trećima državama. Ovaj se vid ugovora javlja obično između država čija je razmena dobara sa nekih razloga, bilo trgovinske politike, bilo političkih odnosa, mala i neznatna. Trgovinski ugovori, koji sadrže opšti i posebni tarifski deo, zaključen između dve zemlje, predstavljaju pravu težnju i nameru dotičnih ugovornica da razviju i povećaju razmenu dobara.

Ako se s obzirom na izneto zapitamo, kako stoje u tom pogledu naše dve zemlje, možemo odmah reći da je naš odnos normalan, zasnovan an bazi jednog trgovinskog ugovora, zaključenog poslednji put 24 maja 1934 godine. Apstrahujući za moment, koliki je volumen uzajamne razmene dobara koji proističe iz takvog odnosa, možemo konstatovati da između ove dve zemlje postoji jedan normalan instrument i da se u tom smislu nema šta dalje činiti, već samo njegovom punom primenom da se poveća što veća razmena dobara.

REGIONALNA KLAUZULA

Regionalna klauzula pretpostavlja susedski odnos pod uslovom da se povlastice (preferencijal) koji se u takvom odnosu daju, ne mogu reklamirati po osnovu principa najvećeg povlašćenja. Začetke ovog sistema nalazimo u povlasticama pograničnog prometa, koje susedi daju jedan drugom. Tu se u pograničnom saobraćaju daju mogućnosti prenosa određenih količina robe sa manjim plaćanjem dažbina ili uopšte bez plaćanja dažbina. Takve povlastice ne mogu treće države reklamirati na osnovu principa najvećeg povlašćenja, to ne mogu reklamirati čak ni drugi susedi, ako takve konvencije nisu sklopili. Ali ako bi se povlastice koje se daju u pograničnom prometu donekle proširile i van pograničnog pojasa, onda bi njihov značaj bio mnogo veći i one bi značile jedan korak bliže regionalnoj klauzuli. Jer, karakteristika je regionalne klauzule preferencijalno postupanje u medjusobnom prometu za robu domaćeg porekla. Kratko rekavši, regionalna klauzula dozvoljava među susedima uzajamni preferencijalni odnos za robu prvenstveno domaće provinencije, a donekle i za robu oplemenjenu u zemlji.

Postavlja se pitanje, da li bi trebalo, ako bi se zaželelo tešniji privredni odnos od onog zasnovanog na bazi trgovinskog ugovora, s obzirom na privrednu strukturu i radinost naših zemalja, raditi za jedno zbliženje zasnovano na bazi regionalne klauzule? Odgovor je ovde kratak: — jedno takvo zbliženje s obzirom na proizvodnju i radinost, imajući u vidu razliku u fiskalnom opterećenju, ne bi predstavljalo veću korist za naše zemlje. Ovo naše

gledište potvrđuju i slučajevi: Skandinavске regionalne klauzule, Iberске regionalne i Ruske regionalne klauzule, koji slučajevi nisu ništa naročito dali ovim zemljama, ili, bolje rečeno, ništa dalje no što daje jedan potpun trgovinski ugovor.

CARINSKI SAVEZ

Dok su mogućnosti koje pruža jedan odnos, proistekao iz regionalne klauzule, svedene na međusobnu razmenu dobara u ograničenom obimu, dotle su mogućnosti za jedno ekonomsko zbliženje koje proističe iz jednog carinskog saveza, veće i pozitivnije, kako u međusobnom odnosu, tako i u odnosu na treće zemlje.

Po pitanju carinskog saveza podeljena su gledišta u ekonomiji.

Po jednima carinski savez treba da čine države, koje se privredno dopunjuju, iznoseći kao primer ekonomskog zbliženja jednu industrijski razvijenu zemlju sa jednom pretežno agrarnom zemljom. U ovom slučaju carinski savez omogućio bi pravilnu razmenu, odnosno razvitak kako dobara industrijskih tako i agrarnih. Drugi stoje na gledištu, da carinski savez mogu da čine i dve agrarne zemlje, iako su slične po svojoj privrednoj strukturi, pa i ako ne bi imale za prvi momenat da se dopunjuju u razmeni dobara. Razlozi koji govore za ovaj slučaj, bila bi zajednička spoljna trgovina, a zatim plansko razvijanje svoje industrije. Agrarne zemlje u spoljnoj trgovini, na stranim pijacama, konkurišu jedna drugoj. Stvaranjem carinskog saveza obrazuje se jedno carinsko područje i sledstveno tome vodi se jedna trgovinska politika. Pri takvom odnosu, obe se države pojavljuju pri trgovinskim pregovorima kao jedno telo, i umesto konkurencije, koja ide na štetu i jednih i drugih, mogu se postići koristi i za jedne i za druge.

Što se tiče industrije, i tu govore razlozi za jedno takvo zbliženje. Kod agrarnih zemalja, naročito manjih, kao što su naše dve zemlje, postoje izvesna industrijska preduzeća. Tu na prvo mesto dolazi industrija za koju imamo sirovina u zemlji, a zatim i ona za koju sirovine uvozimo, ali koja je potrebna narodnoj odbrani.

Iako su radničke nadnice dosta niske; iako postoje i drugi uslovi (razne fiskalne povlastice), ipak je ta industrija po svojoj produkciji ostala mala, i skoro se nikad ne javlja preko granica. Jedan od glavnih razloga jeste svakako malo potrošačko područje. Stvaranjem carinske unije između ove dve zemlje povećalo bi se potrošačko područje, što daje mogućnosti za većom industrijskom radinošću. Svakako da se tu podrazumeva jedna planska industrijska politika, po kojoj bi se imala prvenstveno forsirati industrija, za koju imamo sirovine u zemlji, u cilju snabdevanja i zemlje, kao i izvoza u inostranstvo.

Iz izloženog moglo bi se zaključiti ovo:

Poštujući prvo gledište ekonomista, koji govori u prilog carinske unije zemalja, koje se dopunjuju, ali isto tako konstatu-

jemo da ima vrlo važnih razloga, koji govore u prilog dveju agrarnih zemalja, kao što su Bugarska i Jugoslavija.

Ali pre nego što bi prešli na dalja izlaganja o jednom eventualnom carinskom savezu, dozvolite, poštovana gospodo i draga braćo, da vas upoznam sa jednim slučajem iz istorije Srbije i Bugarske.

Marta meseca 1905 sastala se je u Beogradu trgovinska delegacija srpsko-bugarska. Cilj ove delegacije bio je da se pristupi zaključenju novog trgovinskog ugovora, pošto je starom iz 1897 bio istekao rok. Tom prilikom Bugarska delegacija tražila je i zaključenje jednog carinskog saveza. Ovaj svoj zahtev Bugari su zasnivali na Ugovoru o savezu, zaključenom između ove dve zemlje 7 marta 1904. Ugovor ovaj sadržavao je dva dela: prvi deo sadržavao je odredbe vojno političke, koji je bio tajan, a drugi deo sadržavao je pak odredbe kulturno-ekonomske prirode. Član prvi ovog poslednjeg dela glasio je:

— Države saveznice otvaraju uzajamno svoje granice za svoje proizvode, pošto će težiti da vide istovetnu carinsku politiku prema drugim državama i da svoju politiku dovedu do jednog carinskog saveza.«

S pozivom na gornju odredbu Bugarska delegacija insistirala je neodstupno na sklapanju jednog carinskog saveza još odmah. Srpska delegacija odbila je takve razgovore, navodeći kao razlog da je potrebno prethodno izvršiti korenite reforme u fiskalnom zakonodavstvu, pa tek onda zaključiti savez, kao i stanje odnosa Srbije i Austrougarske. I sam Pašić u tom pravcu čini primedbe, pa u svojim zabeleškama kaže:

— Pitanje car. saveza vrlo je teško i komplikovano, pa se mora k njemu pristupiti polako i pažljivo, kako bi se iz ovog stanja, u kojem se obe države nahode, prešlo k novome bez potresa i opasnih kriza.«

Tarife carinske koje sada postoje u jednoj i drugoj državi, postavljene su na dva suprotna načela, pa bi trebalo pre svega težiti da budu ustanovljene na jednom načelu, odnosno da su izjednačene. A kako je princip koji je u našoj tarifi položen, moderan i bolji od carinske tarife po vrednosti, onda bi trebalo da se tarifa bugarska preradi i podesi tako da obe budu po grupirovki espapa i visini carine jednake.«

Pa ipak na navaljivanje od strane Bugara ugovor o carinskom savezu između Bugarske i Srbije zaključen je 9 jula 1905 sa ograničenjem da se do daljeg sporazuma ne objavljuje.

Usled nesporazuma i držanja Vladâ Bugarske i Srbije, ovaj ugovor pada u vodu i nije nikad stupio u život. Međutim nije ni bilo štete od toga, jer sam ugovor onakav, kako je bio sklopljen, više je bio manifestacija uzajamnih odnosa, no realan događaj, ili, ako hoćete, demonstracija prema nekom trećem. Nije se moglo ni tada, a ni danas se ne može govoriti o jednom takvom poslu, ako se prethodno ne pristupi izjednačenju fiskalnog, pa, ako hoćete, socijalnog zakonodavstva.

Izneo sam ovaj slučaj da bi pokazao primer, kako ne treba raditi. Ne treba u zanosu bratskih osećaja zaboraviti na stvarnost, već realno razmisliti o svemu što je potrebno, da bi se dovelo do jednog takvog ekonomskog zbliženja.

Carinski savez, kao što se zna, može se javiti u dva vida: kao potpun i kao nepotpun carinski savez.

Potpun carinski savez, kao što se zna, predstavlja jedno carinsko područje sa zajedničkom — jednom carinskom linijom. Ovde ugovornice predstavljaju celinu prema trećim državama, a među njima ne postoji carinska linija, one istupaju kao celina i jedinstvo pri pregovorima sa trećim državama.

Preduslovi za ostvarenje takvog zbliženja znatni su. To je u prvom redu jedinstveno carinsko zakonodavstvo sa tarifom, zatim izjednačenje sviju propisa, koji se odnose na posredne, pa i neposredne poreze, pa čak i delom izjednačenje socijalnog zakonodavstva. Tome treba dodati i izjednačenje cele administracije, koja nosi i sprovodi tu vrstu zakonodavstva.

Posao velik i golem. Duge godine velikog rada potrebne su da se pripreme prethodno radnje da bi se pristupilo jednom takvom savezu.

Carinski savez dalje pretpostavlja: vođenje jedne planski utvrđene privredne politike na celom, tako stvorenom carinskom području, zatim jedinstvenu trgovinsku politiku prema drugim državama.

I nepotpun carinski savez iziskuje izvesne predradnje. Carinska linija u tom slučaju ostaje među državama ugovornicama u međusobnom odnosu, one se samo javljaju pri pregovorima sa trećim državama kao jedno telo. Ali i ovakav plan iziskuje jedinstvenu carinsku tarifu prema trećim državama. Carinska tarifa je instrumenat u trgovinskim pregovorima. Da bi se mogli u punom smislu te reči pojaviti kao jedno telo, potrebno je imati i jednu trgovinsku politiku, a što neminovno povlači izjednačenje odnosnog zakonodavstva. Pored toga ovakav odnos dopušta i mogućnost većih pogodnosti i povlastica u uzajamnoj razmeni dobara. To opet iziskuje posebnu carinsku tarifu sa specijalnim zakonodavstvom, namenjenim razmeni dobara država ugovornica.

Kao što je i napred naglašeno, sve to nije mali posao. Studije i pripremni radovi u tom pravcu iziskivali bi mnogo vremena.

Susedski odnosi Jugoslavije i Bugarske, njihova sličnost u privrednom razvitku i delatnosti, jedni interesi pred trećim državama, najzad jednakost rase i jezika, jesu ti faktori bez kojih se ne može ni diskutovati o mogućnosti jednog carinskog saveza. Ti su faktori tu, oni postoje i govore u prilog jedne takve mogućnosti.

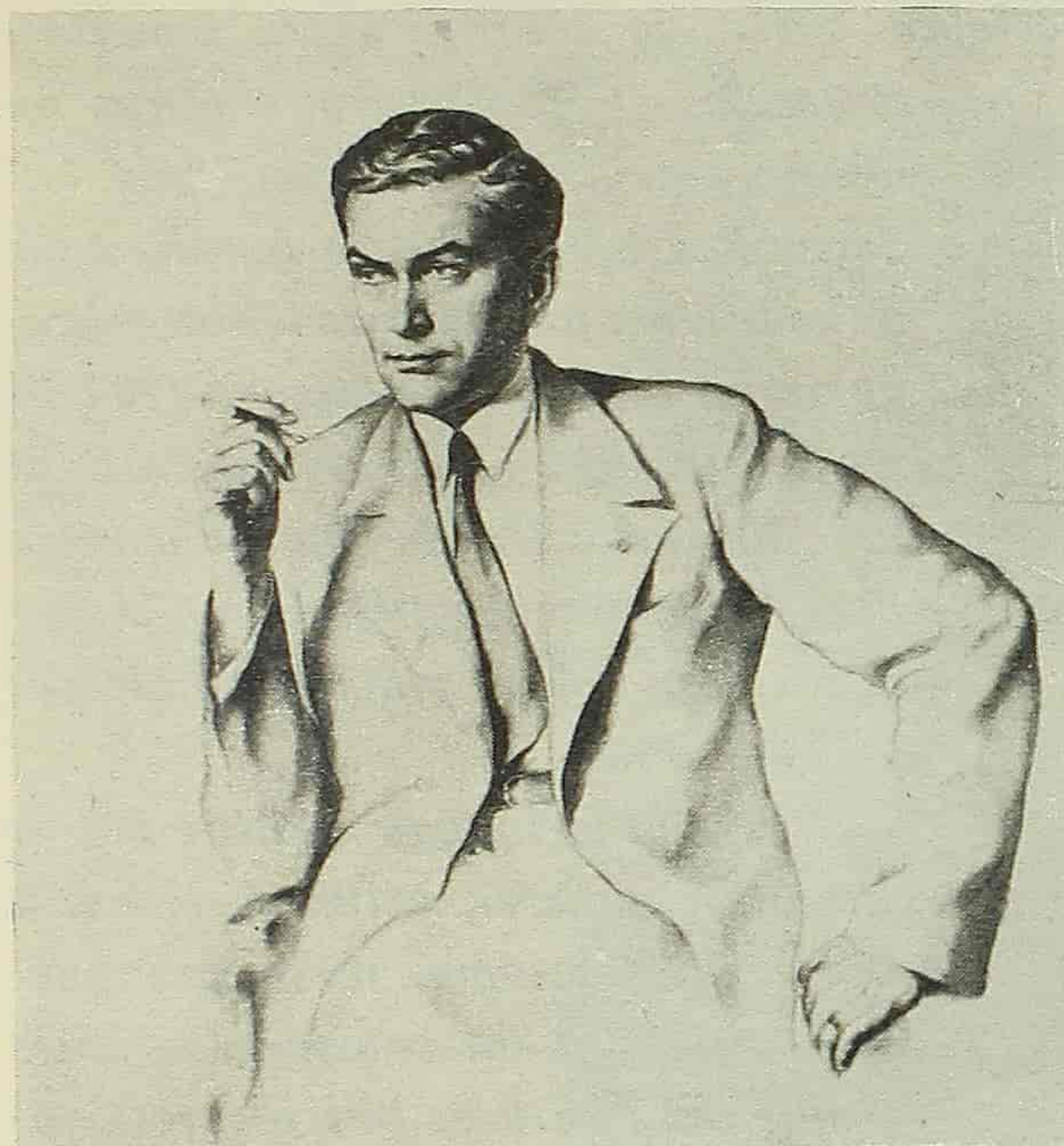
Niko se ne bi više radovao jednoj takvoj mogućnosti i radu na što tešnjoj ekonomskoj saradnji nego mi rotari. Mi smo spremni sa svom gotovošću i ozbiljnošću koju zaslužuje sam problem, da pružimo našu suradnju i punu službu za dobro obe zemlje.

GUVERNERSKI KANDIDAT ZA GODINU 1940/41

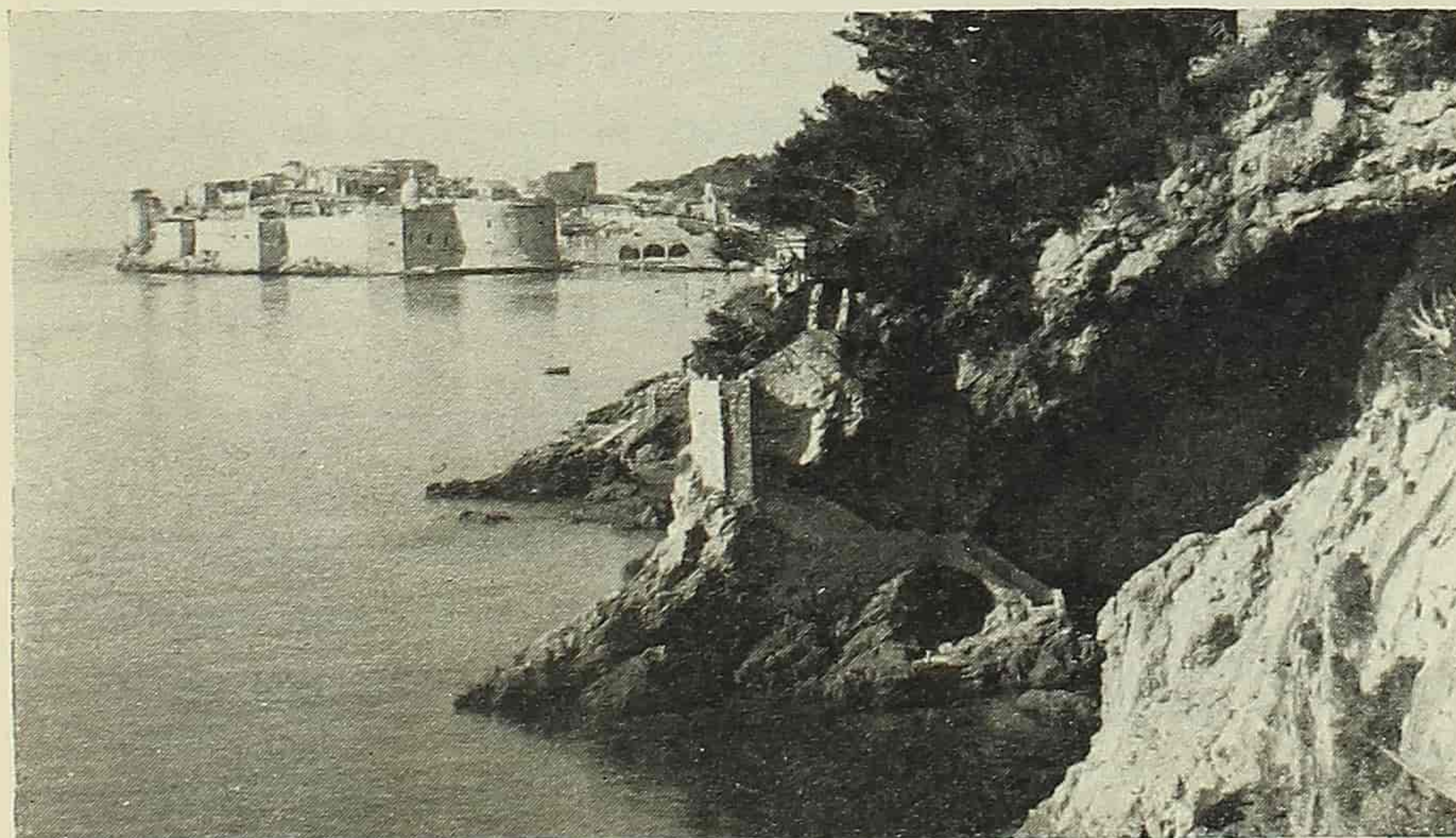
Dr. Viktor Ružić, rođen na Sušaku 1893, bio je tamo od 1924 do 1936 advokat, kada je imenovan banom Savske Banovine, koju je čast obnašao do augusta 1938. U prvom kabinetu Dragiše Cvetkovića bio je

minister pravde.

Član je utemeljitelj sušačkog R. K. (1930). Dok je bio advokat, bila mu je klasifikacija »pomorsko pravo« a kasnije je bio »past service member«. U svom klubu obnašao je dužnost tajnika i potpredsjednika, te g. 1933/34 predsjednika. U g. 1935/36 bio je guverner 77 distrikta R. I. Sudjelovao je na rotarskoj konvenciji u Beču god. 1931 i Mexico - City god. 1935.

Dr. Viktor Ružić

Dubrovnik

PRETSTAVNIK R. I. NA NAŠOJ DISTRIKTNOJ KONFERENCIJI. — Dr. Med. EUGEN NIENHAUS, BASEL, ŠVICARSKA

Dr. Eugen Nienhaus je građanin grada Basela. — Rođen 14 septembra 1868 u Elberfeldu, svršio je srednju školu i maturu

Dr. Eugen Nienhaus

u Baselu. — Medicinu je studirao na univerzama u Baselu i Münchenu. Od decembra 1893 radio je kao liječnik u Solothurn-u i na različitim klinikama Berlina. Od septembra 1900 do maja 1913 bio je glavni liječnik za tuberkulozu u Davos-Dorf. Od maja 1913 do septembra 1939 liječnik specijalista za bolesti pluća i radiologiju u Davos-Platz.

Naučno je mnogo radio i bio je saradnik najistaknutijih švicarskih medicinskih časopisa na polju tuberkuloze. Član je internacionalne unije protiv tuberkuloze. Bio je pretsjednik liječničkog udruženja u Davosu i liječničkog saveza kantona Graubünden.

1927 postaje članom Rotary-kluba Davos, 1930/31 potpretsjednik, 1931/32 pretsjednik, 1934/35 tajnik; 1935/36 guverner 54 distrikta (Švicarska), a 1936 37 članom europskog savjetodavnog odbora. U septembru 1939 seli u Basel te postaje u oktobru 1939 članom Rotary-klub Basel.

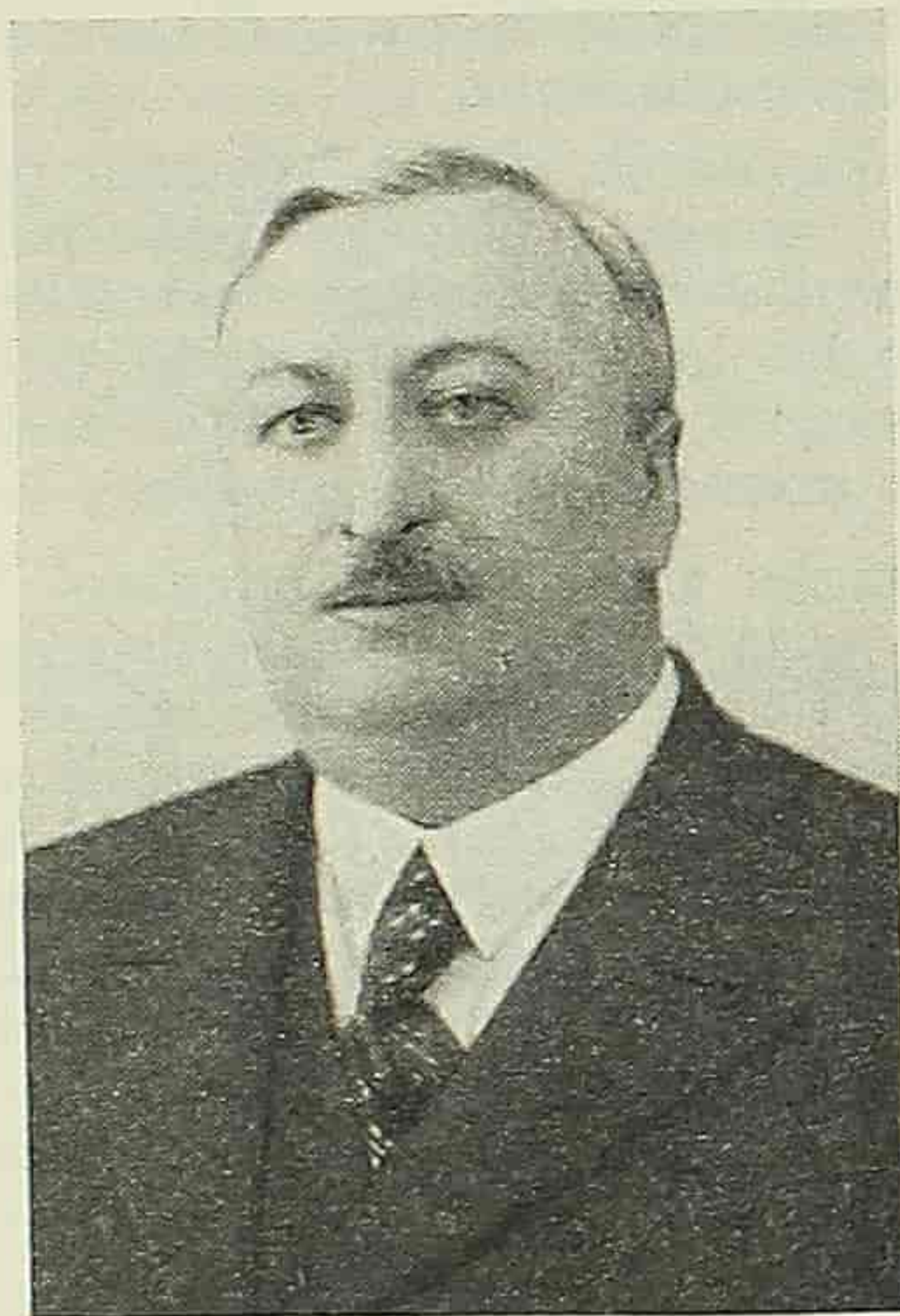

ZBOG OBILNOG MATERIJALA SA DISTRIKTNE KONFERENCIJE I KAKO BI SE TAJ MATERIJAL OBUHVATIO U JEDNOJ SVESCI NAŠEGA LISTA, NAREDNI BROJ IZAĆI ĆE KAO DVOBROJ U MJESECU JUNU.

---

† Dr. ĐURICA DEBELJAČKI

Opet nam je crna i nemilosna smrt otela iz sredine odličnoga rotara, vrijednog druga i prijatelja dra Đuricu Debeljačkoga, predsjednika R. K. u Starom Bečeju. Tako je, na našu veliku žalost, nestalo zavazda jednoga od onih rijetkih, a blagotvornih ljudi koji sa sobom nose svjetlost i vedrinu, unose u društveni život radost, dobru volju i samopouzdanje pa pridižu klonula krila i onima,

Dr. Đorđe Debeljački

što u teškim i sumornim časovima na momente počnu da sumnjaju u svoje rođene ideale, u neostvarivost viših duševnih osnova i ciljeva. — Rođen u uglednoj vojvođanskoj porodici ostao je i čitava života vjeran tradicijama starine i kao nacionalni radenik i kao čovjek. U vrijeme svjetskog rata pribjegao je Rusima i stupio među srpske dobrovoljce. U prvo vrijeme oslobođenja Vojvodine poslužio je potrebama nove državne organizacije. Poslije otvorio je advokatsku kancelariju, a godine 1932 postavljen je za javnoga bilježnika u Starom Bečeju, gdje ga je zatekla smrt i gdje je 19 marta uz vojničke počasti, uz veliko učestvovanje naroda, a oplakan i ožaljen od braće rotara svečano sahranjen.

Slava i vječna uspomena među nama bratu rotaru Đurici Debeljačkom.

NEKROLOG ROTARA BRANKA GOSPODJINAČKOG POVODOM SMRTI ROTARA dra. ĐORĐA DEBELJAČKOG, PRETSJEDNIKA R. K. STARI BEČEJ

Sazvao sam vas večeras na jednu tužnu svečanost. Svečanost koju nam je udes tako iznenada nametnuo, punu bola i tuge. Našu rotarsku porodicu zadesio je težak udar. Naš brat i predsednik dr. Djordje Debeljački napustio nas je iznenada zavek, otišavši na put sa koga više povratka nema. I ovo mesto na kome sada stojim, neće nikada više zauzimati naš dojučerašnji predsednik, naš dragi Djurica. Smrt, taj neumitni kosač, koji ne bira gde će zakositi, odlomio je, evo, najlepšu granu sa divnoga stabla naše rotarske porodice. Pa, braćo i sestre, sazvao sam vas, da zajednički posvetimo nekoliko trenutaka svetloj uspomeni na našeg dragoga predsednika.

Sin ugledne vojvodjanske porodice, naš Đurica, rodio se u Starom Bečeju 1886 god. gde je svršio i osnovnu školu.

Već rana mladost pokazala je, da se u njemu nalaze visoke intelektualne sposobnosti i jedna topla, iskrena i poštena duša, pa su ga već onda zavoleli mnogo kako njegovi nastavnici tako i njegovi školski drugovi. Takav je ostao kroz ceo svoj život. Svako ko je sa njime u dodir došao, zavoleo ga je odmah, jer, nažalost, nema tako mnogo ljudi u čijoj duši se mesta nalazi samo za iskrenu, drugarsku i bratsku ljubav prema svakome čoveku.

Srednjoškolsku naobrazbu stekao je u poznatoj Srpskoj Pravoslavnoj Velikoj Gimnaziji u N. Sadu, koja je srpskom narodu dala toliko velikana na svima poljima nauke i umetnosti i formirala jedan zavidan kadar vojvodjanske i uopšte srpske narodne inteligencije. Posle svršene srednje škole, u kojoj je sa odlikom polagao, on studira pravne nauke u Jegri, Lajpcigu i Klužu, odakle se vraća sa doktorskom diplomom pun ideala i želje da svome narodu posluži. Za vreme univerzitetskih studija uzima živog učešća u svima omladinskim nacionalnim organizacijama, uvek među prvima, uvek tamo gde će najbolje moći da svome narodu koristi i posluži. I uvek nesebično i voljen od sviiju. Svojom divovskom fizičkom snagom on odnosi pobeđe u mnogim sportskim organizacijama, pa i na taj način pronosi slavu srpskoga imena.

Početak svetskog rata 1914 god. zatekao ga je na tada tako opasnom položaju sekretara Sokolskog Društva u Starom Bečeju i samo milosti Providenja i poštovanju i protivnika možemo zahvaliti što u onom haosu bezumlja i ratne psihoze nije svojim životom platio preveliku ljubav svoju prema narodu iz koga je potekao.

U svetskome ratu, kao oficir uživa opštu ljubav i poštovanje sviiju svojih ratnih drugova, pretpostavljenih i potčinjenih, sviiju bez razlike vere i narodnosti, jer su svi u njemu videli čoveka, onakog kakav bi trebao čovek, sazdan po obrazu i podobiju Božjem, da bude, sa dušom koja kod svakog čoveka treba da je božanska.

Posle oslobođenja on aktivno učestvuje u radu narodnog veća, preuzima tako odgovorni položaj sreskog načelnika u Starom Bečeju u onim teškim posleratnim prilikama, koju dužnost on sa puno takta, razumevanja i požrtvovanja besplatno obavlja kroz pune dve godine, a zatim u sređenim prilikama već formirane naše otadžbine predaje ovaj položaj drugima, a on se odaje advokatskom pozivu.

Sa jednim izvanredno solidnim pravnim znanjem on svagda služi na čast našem pravosuđu i svome advokatskom staležu. 1932 god. postavljen je za javnog beležnika i ovu dužnost obavlja na opšte zadovoljstvo sve do svoje iznenadne smrti.

Kroz celo to vreme on živo učestvuje u svima nacionalnim i humanim ustanovama, voljen, poštovan i cenjen od sviiju. Čitav niz godina kao oblasni poslanik, a kasnije banski većnik zastupa on naš srez i mnoge uspehe našega sreza možemo njemu zahvaliti. Za ovaj nesebični rad nije izostalo priznanje i sa najvišeg mesta.

U njemu gubi narodna odbrana svoga pretседnika; društvo »Fruška Gora« svoga potpretседnika, mnoge organizacije svoga uglednog člana uprave, a mi, draga braćo i sestre, svoga vrednog voljenog pretседnika i brata.

Naš je gubitak, draga braćo i sestre, najveći, jer je on nas najviše voleo i mi koji smo ga posećivali kada je njegov plemeniti život već dogorevao, najbolje znamo, sa koliko se je topline interesovao za naš rad i za sve nas koji smo ovde. Sa koliko je čežnje čekao trenutak kada će moći napustiti bolesničku postelju da dođe među nas i pretседničkim čekićem ponovo otvori sednicu koja je bez njegovog prisutstva postala tako tužna i prazna. Ali eto, braćo i sestre, sudbina je drukčije htela i mi na ovome mestu nećemo više videti pretседnika sa kojim smo se toliko srodili i toliko ponosili. Ja sam uveren da će ova praznina možda dok nas traje zjapiti jednom strašnom hladnoćom, jer među nama nema više čoveka koji nas je sa toliko srdačne topline znao okupiti. Njegova markantna figura ne dostajaće nam za ovim stolom i to saznanje vazda će ostavljati na našim dušama jedan duboki otisak tuge i često skidati vedrinu sa našega čela. Teško je, braćo i sestre, izgubiti prijatelje. Još je teže izgubiti druga, a izgubiti brata u kome pojmu je sažet i drug i prijatelj i još nešto više i bliže srcu, nešto najdublje i najmilije, nešto što ostavlja na duši pravoga čoveka nezalečivu ranu iz koje dugo i dugo kane po kap krvi i bola. Takav brat je bio naš dragi Đurica i zato je njegov gubitak nenadoknativ.

Ja Vas molim, braćo i sestre, da u dubokom ćutanju kroz dva minuta uputimo svoje misli uspomeni na brata Đuricu, koga smo svi toliko mnogo poštovali i voleli i koji je za sve nas imao toliko iskrene drugarske i bratske ljubavi.

Neka je slava dru Đorđu Debeljačkom i večan spomen među nama!

† EUGEN KALAJ

ČLAN PETROVGRADSKOG KLUBA

Još nam je u uspomeni vedro, uvek nasmejano lice brata Eugena Kalaja. Još uvek kao da ga vidimo kako nas radosno kao pravi domaćin dočekuje i u toku sastanka svakog pita, da li je zadovoljan, pa kad smo ga videli tako raspoloženog, i mi smo se raspložili.

Bio je beskompromisno korektan čovek.

Bio je dobar sin svoje veroispovesti, lojalan i odan gradjanin naše otadžbine, koristan član društva i svake sredine u kojoj se nalazio.

Svoju majku je voleo kao retko koji sin; bio je pun nežnosti prema svojoj supruzi, našoj dobroj sestri Ireni, prema svojoj braći, a najveći ponos mu je bio sin jedinac.

Svoju struku je razumevao odlično i bio je do krajnosti ispravan trgovac. Nije gramzio za bogaćenjem. Znao je da nije sva sreća u tome da gomila bogatstvo na zemlji, od koga niko nema koristi. Kao čovek dobra i plemenita srca osećao je dužnost da od svoje zarade daje onima, koji nisu u stanju da zarade. Kao dobar patriota bio je svestan da potpomaže otadžbinu, ako potpomaže njene sinove i ustanove za opšte dobro. Verovao je da od onoga što mu je Bog dao, treba i drugi da imaju koristi...

Pokojni brat Eugen Kalaj bio je telom i dušom Rotar. Svoju dužnost je vršio sa puno volje, puno ljubavi, vredno i odano. Nikad se nije žalio da je preopterećen poslom. Nije radio da bi stekao slave, već što je osećao da svaki Rotar treba savesno da vrši svoju dužnost.

Tako, on je svojim radom uvek potvrđivao, da mi nismo Rotari samo ovde u Klubu, već smo uvek spremni da i van Kluba u javnome radu pokažemo

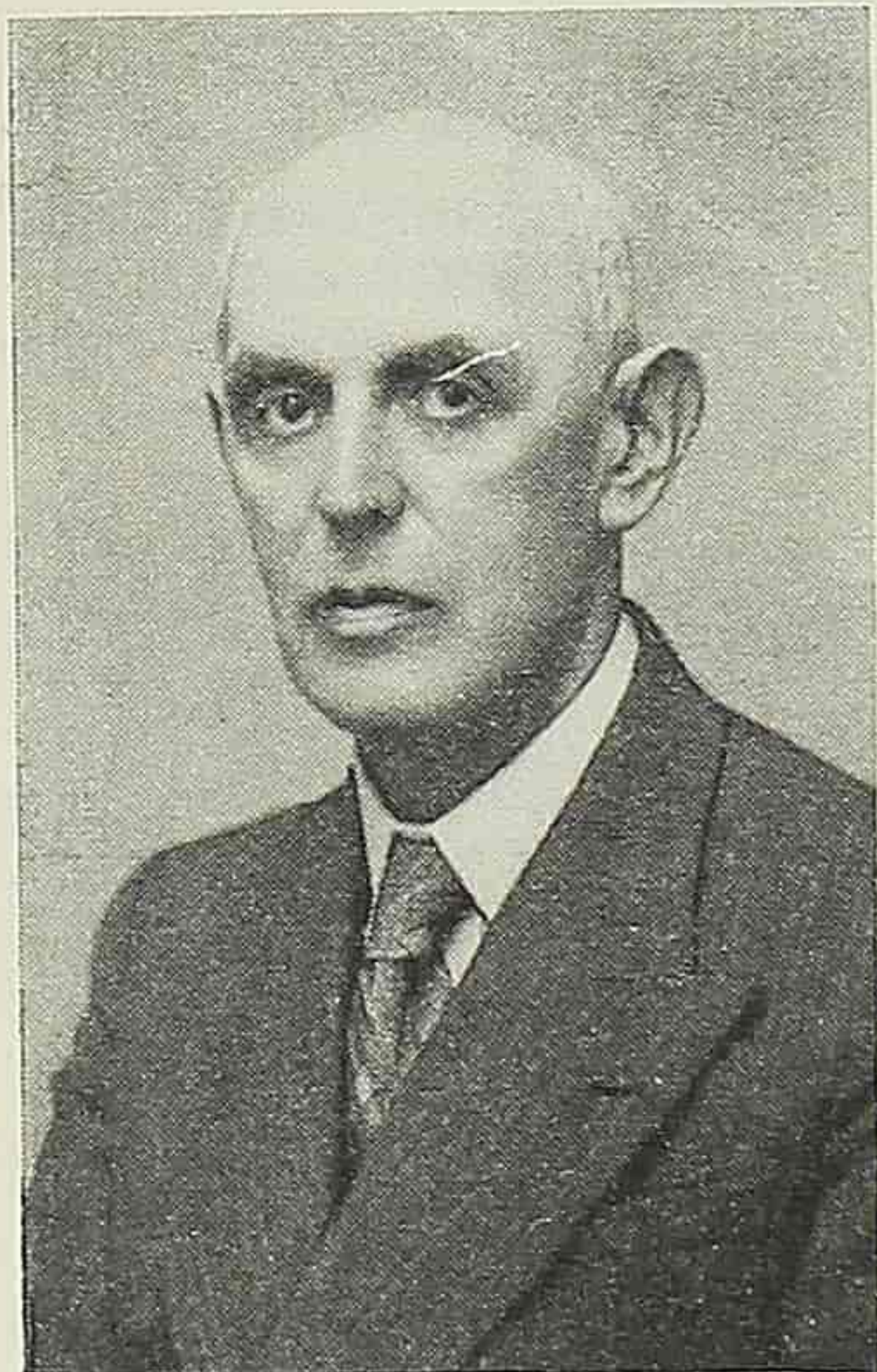
šta su i kakvi su Rotari. Zato je i njegov život bio ispunjen neprekidnim i korisnim radom. Čak i za vreme svoje bolesti, svi se vrlo dobro sećamo, on je pripremao u bolesničkoj postelji predavanja za naš Klub za molbom da ih drugi brat na mesto njega pročita. I do svoga poslednjeg daha obavljao je svoju dužnost i u drugim ustanovama u kojima je radio. Zato je zbog ovako plodnog i nesebičnog delanja uživao koliko ljubav toliko i poštovanje u gradjanstvu.

Njega smo vidjali svuda, gdje se radilo na opštem dobru. U osnivanju društva »Milosrdja« on je imao jednu od najvažnijih uloga, jer ne samo da ga je obilato potpomagao materijalno, već je dao celoga sebe da bi ova ustanova što korisnije odgovarala svojoj svrsi. U Crvenom krstu nismo ni mogli zamisliti rad bez njega. U Društvu za zaštitu dece on je bio jedan od osnivača, ali pored toga još i dobrotvor i zaštitnik i saradnik. U društvu »Lojd« vršio je dužnost kvestora, u Novosadskoj produktnoj berzi dužnost sudije. Prelazeći u večni život, naš brat Kalai morao je poneti uverenje da je ispunio sve četiri rotarske dužnosti: služio je klubu, zvanju, otadžbini, i svima ljudima.

† SAMUEL KALDOR

Živko V e k a r i ć. R. K. Dubrovnik

Naprasno je preminuo na poslovnom putovanju u Beogradu poznati dubrovačke privrednik Samuel Kaldor, član firme Banka i mjenjačnica Šutić, Kaldor & Co. Pokojnik je uživao glas sposobnog i čestitog poslovnog čovjeka, koji je neumornim četrdesetgodišnjim radom u Dubrovniku stekao opći ugled. Prvu

svoju firmu snovao je godine 1899, pod imenom Kaldor & Comp. Pristupom najuglednijih dubrovačkih trgovaca i brodovlasnika kao i dviju mjesnih banaka, ta firma je pretvorena god. 1907 u Prvo d a l m a t i n s k o t r g o v a č k o d r u š t v o (sa društvenom glavnicom od pola miliona kruna, koja je kasnije povišena na jedan milion). Pod vještim vodstvom pok. Kaldora društvo je iz godine u godinu razvijalo i proširivalo svoje poslovanje, razgranjujući svoju djelatnost osnivanjem filijala u Splitu i na Rijeci, te usavršavajući poslovnu organizaciju, pa se angažovalo ne samo u znatnom izvozu drvene gradje i uvozu kolonijala naveliko (za tržište Dubrovnika i okolice, Boke Kotorske, Crne Gore i Hercegovine), već i u industriji, osnivajući tvornicu za ekstrakciju sulfurnog ulja, rafineriju maslinovog ulja i destilaciju masne kiseline, zatim tvornicu leda i hladionicu. Neko vrijeme je društvo imalo i par svojim parobroda. Pok. Kaldor nedavno se povukao iz Prvog dalmatinskog trgovačkog društva, posvetivši se potpuno radu u Banci i mjenjačnici Šutić, Kaldor & Co. (osnovanoj poslije prošlog rata), koja se bavi svim bankovnim poslovima, a takodjer finan-

cira prehranu i izvoz crnogorske stoke na Maltu. Smrću Samuela Kaldora gubi dubrovačka privreda jednog solidnog i iskusnog trudbenika širokih pogleda i internacionalnih poslovnih veza. Mrtvo tijelo pokojnikovo dopremljeno je u Dubrovnik, gdje je pokopano uz učešće brojnoga gradjanstva. U ime Rotary Kluba oprostio se nad grobom pretsjednik kluba, advokat dr. Bubalo, ovim riječima:

»Čestitavši nazad tri mjeseca u klubu šezdesetpeti rođendan našem revnom članu bratu Kaldoru i zaželim mu da još dugo godina s nama provede, nijesam mogao ni pomisliti da ću poslije tako kratkog vremena morati da izvršim (kao ovogodišnji pretsjednik Rotary Kluba) tu tešku dužnost da se s njime oprostim u ime dubrovačkih Rotara.

Kad smo prije sedam godina osnivali Rotary Klub u Dubrovniku, brat Kaldor je medju prvima pristupio sa velikim oduševljenjem rotarskom pokretu i ostao vjeran do groba. Brat Kaldor je bio pravi Rotar i kao što je u životu svaki zadatak, koji bi preuzeo, savjesno izvršio, tako je najsavjesnije vršio i svoje rotarske dužnosti. Čovjek, koji je isključivo živio za svoj posao i svoju porodicu, koji za dugi niz godina nije nalazio vremena za razonodu ni društvo, već je išao sa posla kući i od kuće na posao, nije propustio ni jedan naš sastanak, samo ako je bio u Dubrovniku. Iako često premoren od posla, dolazio je ipak u klub, jer je tu u srdačnom i iskrenom bratskom ophodjenju nalazio ugodnu moralnu atmosferu i odmor od svagdašnjih briga. Često putujući, nije nikad propustio priliku da posjeti strane klubove i tako dodje u vezu sa stranim Rotarima. — Kakav je bio u rotarstvu, takav je bio i u svom radu. Od mladih godina počeo je sam bez ikakvog tudjeg oslonca da se probije kroz život. Taj životni put, koji nije bio lak, doveo ga je prije 41 godinu u naš grad, gdje je kao mlad čovjek, pun poleta, energije i visoke inteligencije počeo da radi i da stvara. Iako stranac, lako se je snašao u kulturnoj dubrovačkoj sredini, te, našavši saradnike i medju uglednim domaćim ljudima, osniva trgovačka preduzeća, koja sigurnom rukom vodi k vidnom progresu.

Može se slobodno reći, da je u privrednom životu Dubrovnika kroz posljednje 4 decenije ima brata Kaldora igralo jednu od prvih uloga. U ophodjenju sa ljudima uvijek predusretljiv i pun takta, a u poslu korektan, stekao je radi tih osobina u poslovnom svijetu i inače mnogo poštovalaca, koji su ga duboko cijenili. Neumoran u poslu, nije nikad umio da štedi sebe; premda su mu u posljednje vrijeme počele fizičke snage popuštati, ipak nije napuštao rad, pa je eto i preminuo na poslovnom putovanju. Stekavši isključivo svojim radom vidni društveni položaj, brat Kaldor se nije nigdje nametao ni isticao, već je uvijek ostao skroman i povučen, ali pristupačan svakome i uvijek spreman svakome da pomogne.

Čovjek sav predat radu, bio je isto tako predat svojoj obitelji, prema kojoj je gajio osobitu ljubav. Rijetko dobar i pažljiv suprug i otac, nije nikada svoje poslovne brige unosio u porodicu, već ih je ostavljao na kućnim vratima da, uvijek dobro raspoložen i nasmijan, udje u svoj dom i uživa u toploti i srdačnosti porodičnog života. Zato će njegov gubitak najteže osjetiti njegovi najbliži. — Takav je bio naš Samuel Kaldor. Rukovodjen visokim rotarskim načelima služenja bio je na čast svojoj rasi, svome zvanju i svojoj porodici. S njim se može dičiti i velika rotarska obitelj, koja će njegov gubitak osjetiti isto tako teško kao i naš grad i njegova privreda.

Rastajući se danas od Tebe, dragi brate, Kaldoru, vjeruj da ćeš nam ostati u najboljoj uspomeni kao u svemu ispravan čovjek i uzoran rotarski drug.

Slava Ti, i laka Ti bila dubrovačka zemlje!«

IZ ROTARSKOG SVIJETA

Od naše Centralne Uprave primili smo slijedeći kratki sumarni izvještaj o Rotaryklubovima onih zemalja, koje su u stanju ratnih zapletaja.

NJEMAČKA (1937)

Pod kraj godine 1937 izdala je nacional-socijalistička stranka dekret, da svi članovi nacističke partije, koji su članovi Rotaryklubova, moraju danom 31 decembra 1937 istupiti iz svojih klubova. To se tehnički nije ticalo onih rotara, koji nisu članovi nacističke partije. No obzirom na često izražena neodobravanja izvjesnih faza rotarskog programa sa strane pojedinih nacističko-partijskih vodja, njemački rotarski klubovi zaključili su, da istupe

iz Rotary-Internationala i da se raspuste. U isto vrijeme je to učinio i slobodni grad Dancing.

ITALIJA (1938)

Rotarstvo je prestalo da postoji danom 31 decembra 1938. Klubovi su bili raspušteni u saglasnosti s rezolucijom 46 rotarskog distrikta. Kako je u rezoluciji navedeno, gore spomenuto raspuštanje je uslijedilo obzirom na to:

»da pripadnici asocijacije u Italiji nalaze svoj najbolji izraz i najdjelotvornije ostvarenje u programu i politici režima kao i u žilavom i dalekovidnom radu Duce-a na stvaranju pravednog mira među svim narodima, pa je taj rad našao odjeka i u navedenim važnim međunarodnim događajima...

a isto tako, da i poradi sadašnje korporativne konstitucije države, talijanski rotari nalaze pun izraz u želji za postignućem gore navedenih ciljeva putem raznih kulturnih i socijalnih organizacija režima, koje organizacije sada služe državi i civilizaciji«.

TALIJANI ROTARI

Iako su svi rotarski klubovi u Italiji raspušteni, nisu postojale smetnje, da Talijani, koji stanuju izvan svoje države, ostanu u rotarskim klubovima. Tako ima mnogo Talijana koji su članovi rotarskih klubova u 83 distriktu (Cipar, Egipat, Libanon, Palestina, Sudan, Sirija i Turska).

AUSTRIJA (1938)

Danom 18 marta 1938, prigodom priključka Austrije Njemačkom Reichu, raspušteno je 11 austrijskih Rotary-klubova.

ČEHOSLOVAČKA (1938)

U sporazumu u Münchenu u septembru 1938 te nakon priključka Sudetskih krajeva Njemačkom Reichu, raspušteni su rotarski klubovi na ovom teritoriju. Što se tiče ostatka zemalja prijašnje Čehoslovačke, nema službenih podataka. Službeni zahtjev za poništenje Charter-a ovih klubova nije uslijedio, no sumnja je, da li oni još postoje.

POLJSKA (1939)

Slično tome ni od Poljske nije primljena obavijest o stanju rotarskih klubova. Samo nekoliko malih podataka primili smo indirektno iz drugih zemalja. Tako prema jednoj obavijesti nalazi se direktor Rotary International-a Loth u sigurnosti u Varšavi.

ŠPANIJA

Od početka građanskoga rata nije primljeno ni jedno slovo rotarskih klubova iz Španije. Znatan broj rotara i njihovih porodica bili su prisiljeni da zbog rata potraže utočište u susjednim

državama i tokom rata rotari u tim državama pripomogli su mnogo olakšanju života tim emigrantima. Nije poznato, da li u Španiji postoje klubovi.

K I N A

Ratne operacije ozbiljno su ugrozile aktivnost rotarskih klubova u Kini. Približno 13 kineskih klubova sastaje se redovno te nastavlja rad manje ili više kao obično, no ipak je 13 klubova obustavilo sastanke, uglavnom radi odsutnosti članova. Mnogi bjegunci rotari iz ratnih zona organizovali su Rotary-grupe u Šangaju i Hong-Kongu, te se sastaju jedamput u dvije nedjelje. Tako se jedna grupa rotara u Hong-Kongu naziva »Rotary Vagabundi«.

R A T U E V R O P I

Glavni značaj izvještaja iz Evrope — onih iz zaraćenih kao i neutralnih država — je taj, da Rotary-klubovi u tim državama nastoje da nastave svojim radom prema najboljim mogućnostima, vrlo često doduše kod smanjene frekvencije, napuštajući neke aktivnosti, a modifikujući druge. U mnogo slučajeva bili su mobilizovani pretsjednici, no unatoč toga klubovi su odlučili da nastave radom. Evo nekoliko informacija u tom pogledu.

VELIKA BRITANIJA I IRSKA

U aprilu 1939 primili su svi klubovi sa strane Generalnog savjeta Rotary-International uputstva da nastave svojim radom i da isti ograniče makar i na samo održavanje prijateljstva. Narocito je naglašena korist rada za osiguranje međunarodne službe.

Prema izvještajima raznih klubova u Engleskoj razabire se, da klubovi nastavljaju svojim radom. Mnogi klupski bulletini i individualni izvještaji pokazuju da nedjeljni rotarski sastanci znače zaista olakšanje u visoko napetom ratnom životu. Tipičan je izvještaj Rotary-kluba u Wolverhamptonu od 5 septembra 1939 koji kaže:

»Rotarski duh je savršen protuotrov za nemirne duše. Stoga Rotar-klub u Wolverhamptonu, shvaćajući da je rotarski duh služenja za vrijeme ratnih napora potrebniji nego li ikada ranije, odlučuje da nastavi svoje nedjeljne sastanke«. Rotar Claude James, član R. I. C., pisao je svom pretsjedniku nedavno:

»Pošao sam danas u svoj klub na sastanak. Pritisnut sam bio teretom briga, ali sastanak me je tako osvježio i klonula krila mi pridigao — ne radi onoga što je bilo učinjeno ili rečeno — nego zbog toplih prijateljskih pozdrava članova drugara, te zbog svih ljubaznosti i pravog prijateljstva, tako da me je sve to duhovno naoružalo i ojačalo«.

F R A N C U S K A

Mnogi rotari u Francuskoj su mobilizovani. Tako, na primjer, rotar Raoul Dauntry imenovan je čak ministrom naoružanja. Maurice Duperrey, nekadašnji pretsjednik Rotary Internationala i član pariškog Rotary-kluba nalazi se na nekoj ekonomskoj mi-

siji u Engleskoj, gdje će ostati za vrijeme trajanja rata. Dva guvernera od tri francuska distrikta mobilizovani su. Francuska uglavnom nastavlja radom.

ŠVICARSKA

Švicarska je mobilizovala svoje snage u svrhu očuvanja granica i svoje neutralnosti. Mnogi časnici klubova i članovi pozvani su pod zastavu. Prema izvještajima svi se klubovi u državi redovno sastaju, a bivši pretsjednici zamjenjuju u slučaju mobilizacije sadašnje. Mnogi klubovi osnovali su karitativne fondove.

BELGIJA

Belgija je neutralna, no blizina ratnih operacija djeluje i na tu državu. Rotary-klubovi sastaju se međutim redovno. Jedan izvještaj pretsjednika Rotary-kluba u Charleroi na kraju kaže: »Mi imamo sreću da smo neutralni u ovoj velikoj borbi. Moramo upregnuti svu svoju snagu u pokušajima da se uspostavi mir, te usprkos svim poteškoćama nastaviti sa širenjem naših ideja«.

HOLANDIJA

Holandija je također zemlja, koja je neutralna i u kojoj se sastanci redovno održavaju.

DANSKA

Klubovi nastavljaju svoju redovnu djelatnost, te nema nikakvih obavijesti, da bi rad rotarskih klubova igdje prestao.

ŠVEDSKA

Peyron, guverner 78 distrikta piše da za rotarstvo postoji veći interes nego li ikada prije, iako je frekvencija podbacila radi izostanka članova koji su mobilizovani.

KANADA

Redovan rad Rotary-klubova nastavlja se svuda. Rotarstvo se još i proširuje osnivanjem novih klubova.

AUSTRALIJA

Rad se nastavlja redovno, pa koliko se iz izvještaja klubova razabire ,svi ti klubovi gaje nadu u doskorašnji mir.

NEW ZEALAND

Guverner David Ewen piše tajniku Rotary-International-a ovo: »Zaplašen sam, da će rat, u koji smo upleteni mi i Kraljevina, učiniti ovu godinu vrlo teškom za rotarstvo. Možda će mnogo godina biti utrošeno velikim naporima i nastojanjem. Ja svakako uvjeravam pretsjednika i direktora Rotary-International-a, da ćemo mi u New Zealand-u učiniti sve da nastavimo radom, te da održimo rotarski standard, pa ma što se dogodilo«.

ZAKLJUČAK

Suma svih izvještaja pokazuje, da Rotary-klubovi u zaraćenim državama kao i u neutralnim zemljama nastavljaju svojim radom. Njihove su aktivnosti u pojedinim smjerovima smanjene. Rat traži veće napore i veću privrženost rotarskim idealima u mnogom pogledu. Ma kakova aktivnost klubova bila, oni se uglavnom i nadalje sastaju. Njihova rotarska prijateljstva daju članovima pouzdanje da je rotarstvo u ovim vremenima nacionalne opasnosti vrlo potrebno.

Što se tiče međunarodnog služenja, izgleda da mnogi klubovi misle ovako: »Naša je briga da sačuvamo svoje glave i svoje zdravlje. Nadamo se da će se mir opet povratiti. No bez obzira, kako će dugo trajati rat, treba da držimo na umu vazda potrebu, da mir, koji će slijediti iza ovog rata, učinimo što dugotrajnijim.

»ACETIK« D. D.

ZAGREB

GJORGJIĆEVA ULICA BR. 9

TELEFON 60-72

PRODAJA PRODUKATA

SUHE DESTILACIJE

DRVA

ZBOG OBILNOG MATERIJALA SA DISTRIKTNE KONFERENCIJE I KAKO BI SE TAJ MATERIJAL OBUHVATIO U JEDNOJ SVESCI NAŠEGA LISTA, NAREDNI BROJ IZAĆI ĆE KAO DVOBROJ U MJESECU JUNU.

I Z N A Š E G D I S T R I K T A

P R O M J E N E U Č L A N S T V U :

NOVI ČLANOVI:		
Ime, prezime i zanimanje Mjesto	Klasifikacija	Adresa 1) poslovna 2) privatna
BEOGRAD:		
Blagojević Nikola	Trgovina proizvoda stakla	1) Vasina 12
Jokić Vojin	Industrija obuće	1) Kralja Aleksandra 164
Sekulić arh. Milan	Građevinarstvo	1) Knez Mihajlova 38
BITOLJ:		
Mančić Djordje v. d. direktora trg akad.	Trgovačke škole Education - Commercial schools	1) Trgovačka akademija, Bitolj 2) Valjevska 10
Milivojević Boško šef tehničkog odeljka	Gradjenje puteva Highway construction	1) Tehničko odeljenje, Bitolj 2) Gospođe Harlej 82a
Sekulić Hrista	Prodaja pamuka Cotton marketing	1) Bačka ulica 3 & 5 2) Solunska ulica 237
BRČKO:		
Zebalo Zvonko advokat	Gradansko pravo Civil law practice	1 & 2) Zvonko Zebalo, advokat, Brčko
Zembić Slavko direktor »Jedinstvo« paromlina d. d.	Mlinarska industrija Mill industry	1) »Jedinstvo« paromlina d. dd Brčko
Mehmedagić H. Mustafa trgovac	Izvoz oraha Nuts and Nuts products	1) Mehmedalija H. Mehmedagić, Kralja Aleksandra ulica 2) Mula Mehmedovića ul.
KRANJ:		
Sajovic ing. Marijan	Oprema železnice	1) Poštna ulica 3
SLAVONSKI BROD:		
Hercer ing. Andrija građevinski poduzimač	Građevinsko inženjerstvo Building construction	1) Starčevićeva ul. 4 2) Horvatova ul. 4

ISTUPILI IZ KLUBA:

BRČKO: Milivoj D. Henich (radi prezaposlenosti)

DUBROVNIK: Samuel Kaldor (umro)

NOVI SAD: Paja St. Jakovljević

PETROVGRAD: Eugen Kalaj (umro)

SLAVONSKI BROD: Stjepan Juraš (umro)

Ing. Zvonimir Krnic (radi preseljenja)

STARI BEČEJ: Dr. Djordje Debeljački (umro)

VUKOVAR: Dr. Dragutin Türk

Detalj iz Kranjske Gore (Slovenija)

RAD NAŠIH KLUBOVA

BAČKA TOPOLA. Održana su u toku prošlog meseca dva predavanja i to: brat Mihalović Bela o temi: »Reklama i Oglas« i brat Komloš Izidor: »Nabavka sirovina u današnjim prilikama.«

BEOGRAD. — Na 560-tom redovnom sastanku, 4 marta o. g. prisustvovao je francuski rotar profesor Rosambert iz Nancy-a, koji je tom prilikom poklonio našem klubu jednu vrlo ukusno izradjenu medalju sa reljefnim prikazom prisajedinjenja Loraine'a Francuskoj. Na ovom sastanku brat Voja Petković izneo je svoje utiske sa puta u Sofiju prilikom otvaranja Jugoslovensko-bugar-ske privredne komore, a zatim je brat T. Sondermajer govorio o vitalnim političko-vojnim događajima današnjice.

Na 561-om redovnom sastanku, 11 marta o. g. održao je brat Nikola Stanarević predavanje o krizi zadrugarstva kod nas.

Na 562-om redovnom sastanku, 18 marta o. g. uvedena su u članstvo tri novoizabrana rotara: arhitekta Milan Sekulić, industrijalac Vojin Jokić i trgovac Nikola Blagojević. Brat dr. B. Kosanović održao je zatim predavanje na temu »Rak na dojki«.

563-ći redovni sastanak, 25 marta o. g. održan je kao koncert i Ladies'Night. Pred večeru izveden je odabrani program u kome su uzeli učešća ugledni prestonički umetnici: gg. Zlatko Topolski, Žarko Cvejić, Marcello Vieszoli i Predrag Milošević.

BITOLJ. Tokom marta primljena su tri nova člana: Boško Milivojević, inženjer, sa klasifikacijom »gradjenje puteva«, Djordje Mančić, v. d. upravnika Državne trgovačke akademije, sa klasifikacijom »trgovačke škole« i Hrista Sekulić, trgovac, sa klasifikacijom »prodaja pamuka«. Prilikom prijema novu braću pozdravio je potpretsednik Rista Rizević, u odsustvu brata pretsednika, srdačnim govorom. A brat D. Tatarčević, tom prilikom, održao je referat po predavanju St. Bočeva iz R. K. Sofija »O prijateljstvu«.

Na poslednjem sastanku izabrana je nova uprava za 1940/41 godinu.

Sastanci su inače ispunjeni uobičajenim dnevnim redom i diskusijama o današnjim teškoćama: problemi uvoza, skok cena, poreske reforme i tome slično.

BRČKO. — U mjesecu martu o. g. imali smo 4 sastanka, koji su dali prosječnu frekvenciju od 75.25% nešto bolju nego u prošlom mjesecu. U ovome mjesecu primili smo 3 nova člana i to: Hfz. Mustafu H. Mehmedagića, pretsednika opštine u Brčkom, Zvonka Cebalu, advokata iz Brčkog i Slavka Zembića, direktora paromlina »Jedinstvo« iz Brčkog, kojim smo prijemom u mnogome doprinijeli popuni onih klasifikacija koje su nam manjkale u klubu. Na našim sastancima pratili smo rad ostalih domaćih i stranih klubova, dok su braća podnosila izvještaje iz zvanja i prilika na našim privrednim tržištima. Jedan od sastanaka bio je posvećen i R. C. San Antonio-Texas U. S. A., kojemu smo poslali program našega rada i opis našega mjesta.

Dne 30 marta o. g. proslavili smo naš 100-ti sastanak u vidu Ladies Night, a želja nam je bila da taj sastanak proslavimo sa bratskim klubovima Vinkovci, Vukovar, Osijek, Slav. Brod ali se isti tako proslavit nije mogao radi iznesenih opravdanih činjenica od tih klubova. Inače sastanak je proslavljen od sve prisutne braće i gostiju u veoma dobrom raspoloženju, a bio je kako pismeno tako i brzojavno, pozdravljen od mnogih rotarskih ličnosti i Rotary Klubova, na čemu im i ovom prilikom naša srdačna zahvalnost. Tu večer je održano vrlo lijepih rotarskih govora, a osobito s obzirom na današnje vrijeme koje vlada u svijetu. Naš karitativni rad u ovome mjesecu nastavio je rad iz prošlog mjeseca, za Fond zimske pomoći ubrano je Din 465.—, dok je za mladog dečka Milenka Babića sve učinjeno, da mali bude zdrav povraćen roditeljima sa Ortopedske klinike u Zagrebu. I ovom prilikom naša bratska zahvalnost bratu rotaru prof. dru. Špišiću.

ČUPRIJA-JAGODINA-PARAĆIN, zahvaljujući uspostavljenom saobraćaju na putu Jagodina-Čuprija, održavamo opet svoje redovne sastanke, i to prvi utorak u mesecu u Jagodini, u Palac hotelu, i ostale utornike u Čupriji, u kantini šećerane. Na sastancima u martu mesecu rađeno je ponovo na ostvarenju Narodnog univerziteta u Čupriji i pretresana su u drugarskim razgovorima naša unutarnja i lokalna pitanja. Za distriktnu konferenciju u Zagrebu određeni su: tajnik J. Pejha i br. Bepi Usmiani.

Očekujemo ovih dana povratak sa lečenja našeg omiljenog brata Jane Radoj-

kovića, koji je već pola godine boravio u lečilištu Golnik. Isto tako očekujemo povratak sa vežbe našeg brata Mile Milenkovića-»Parizlije« i nadamo se, da će njihovim prisutstvom na sastancima oživeti drugarski veseo duh i poboljšati se naša frekvencija.

Omaškom tajnika nije administraciji »Jugoslov. Rotara« javljena stoprocentna frekvencija naših članova, te naknadno na ovom mestu javljamo, da je naš agilni brat dr. Milan Stevanović iz Jagodine za pune tri godine, to jest od postanka našeg kluba, pa sve do danas postigao zavidnu stoprocentnu frekvenciju, na čemu mu srdačno čestitamo.

Na poslednjem sastanku u Jagodini spomenuo je predsednik br. Vlada naš jubilej - trogodišnjicu osnivanja našeg kluba i tom prilikom pročitao je toplu pismenu čestitku brata guvernera.

Najavljena predavanja. Br. Svetolik Stojšić »O Rumuniji« i br. Milan Stevanović »O uredu«.

DUBROVNIK. — U ovom mjesecu se je rad u našem klubu kretao u duhu vremena koje proživljavamo. Nema ni jednog sastanka, a da se ne osvrnemo na ratne komplikacije, čiji rezultat osjećamo iz dana u dan sve to više. Na svakom koraku primjećuje se velika promjena prema istom mjesecu prošle godine.

Ovaj mjesec je ostalih godina bio dobro posjećen po stranim gostima, a dosta i po domaćim, dok je ove godine, osim malo Madžara, posjet potpuno izostao. Parobrodarski promet je zapeo. Obalni potpuno, a teretni sa domaćim lukama tako reći ne postoji, svi brodovi naših parobrodarskih društava plove u glavnom po tuđim morima. Uslijed toga izvoz drva dosta zapinje, premda je obala u Gružu dupkom puna sa drvom. Ova jaka zima, koja je ove godine bila veoma oštra, pridonijela je takodjer, da su izostali i domaći gosti.

Na trećem sastanku, t. j. 21 marta o. g., izabrana je nova uprava za slijedeću rotarsku godinu.

Pretresano je i pitanje sudjelovanja naših članova na distriktnoj konferenciji u Zagrebu 4 i 5 maja o. g., te ukoliko ne nastupi koji novi momenat broj sudionika biti će znatan. Za propagandnog referetna, za navedenu konferenciju, izabran je brat Ercegović, koji razvija živu akciju, kako bi polučio čim bolji uspjeh.

KARLOVAC. U ovom mjesecu imao je naš klub samo 3 redovita sastanka, jer je na 25-tog katolički uskrasni pone-

djeljak. Frekvencija se poboljšala, te po-
prečni postotak iznaša 83.22 posto. Za
nevoljne sakupljeno je ukupno Dinara
205.—.

Dne 4 o. mj. posjetio je naš klub br. Milivoje Naumović, član beogradskog rotary kluba, da održi svoje obećano predavanje o kontrabandi i blokadi. Ovaj gest brata Naumovića naišao je kod sve braće našega kluba na izvanredno odobravanje i radost. Nakon srdačnog pozdrava po bratu pretsjedniku Kosemu, zahvalio se je gost biranim riječima, a zatim je održao predavanje. Ovo je bilo toliko zanimljivo, stručno i vrlo poučno izneseno, da je predavač bio ogromnim pljeskom nagrađen i zamoljen da nastavi. U ugodnom raspoloženju i nevezanom razgovoru ostala su braća sa gostom još i nakon službenog dijela ovog sastanka. Pale su lijepe zdravice i za pretsjednika beogradskog bratskog kluba kao i za svu braću istoga, a br. gost Naumović je bio zamoljen da to isporuči. Na slijedećem sastanku 11/3 održao je jedno odlično predavanje brat Jure Cindrić: »Služenje u zvanju«. Lijepo obrađeno predavanje pobudilo je kod svih prisutnih osobitu pažnju, a predavač je nagrađen živim pljeskom. Predavanje je poslano bratu guverneru sa molbom, da ga uvrsti u slijedeći broj rotarskog vjesnika.

Po prijedlogu odbora za mladež odaslao je klub na sve srednje škole u Karlovcu dopis radi odluke da nagradi po dvije pismene radnje višeškolaca svake srednje škole u Karlovcu. Votirano je u tu svrhu Din 1.000.—.

Na svakom sastanku iznijela su braća ing. Žugčić i dr. Lipovšćak važne događaje u svijetu, naročito kod zaraćenih država, te istaknuli značajne momente, koji su iskršli u prošlom tjednu.

KRANJ. — Naš klub je mel v marcu 3 sestanke s povprečno frekvenco 87,04%. V klub smo sprejeli novega člana, ing. Sajovica Marijana. Br. Franjo Sirc je poročal o vtisih iz potovanja po Italiji, br. Edvin Witzmann pa je predaval o bencinskem vprašanju. Br. Heller Artur je daroval znesek 1.000.— din za siromašne učence drž. tekstilne šole v Kranju. Odbor za služenje v poklicu in klubu je izdelal načrt za predavanja in vsakemu članu določil temo, tako da obe-tajo prihodnji sestanki biti še bolj zanimivi.

Dne 26. marca se je vršila glavna skupščina, na kateri so posamezni odborniki podali poročila o svojem delovanju. Iz

blagajniškega poročila je razvidno, da je imel klub 16.846,61 din dohodkov in 18.945.— din izdatkov. Dohodki puščice, ki zkazuje saldo 4386,04 din, so znašali 9.223,04 din. Dobrodelna akcija kluba obenem z darovi posameznikov je znašala v preteklem letu v gotovini 11.677,04 din, v naravi ca. 11.000.— din. Zbirka v marcu je znašala 367 din. Pri volitvah je bila izvoljena v glavnem stara klubova uprava s predsednikom Karlom Česnjem. Za tajnika je bil izvoljen br. ing. Viktor Savnik.

100%-no frekvenco je doseglo v marcu 13 članov.

LJUBLJANA. — V mesecu marcu smo imeli 4 sestanke. Zelo nas je veselilo, da smo mogli na sestanku dne 20. marca pozdraviti v naši sredi pastpredsednika R. K. Vukovar, br. Tomo Maksimovića, 27. marca pa predsednika R. C. Banja Luka br. Spiro Bocarića ter br. Bogomola Hrozničeka iz Dubrovnika. Na vsakem sestanku smo imeli predavanja in sicer 6. marca predavanje br. dr. Krejčija pod naslovom »O celjskih resolucijah slovenskih kmetov«, 13. marca referat br. Drago Potočnika od 17-dnevnem potovanju po Nemčiji, 20. marca referat br. Zdenko Kneza »O slovenskem narodnem programu« ter 27. marca obširno in temeljito predavanje br. Josipa Lavriča iz njegovega poklica »O usnju in kožah«. V ostalem smo zasledovali rotarsko delo ne samo domačih klubov, ampak tud inozemskih, v kolikor nam pošiljajo poročila o svojem delovanju. V dobrodelne svrhe smo nabrali din 916.—.

MARIBOR. — Meseca marca smo imeli samo tri redne sestanke, četrti je odpadel radi velikonočnih praznikov. Obisk je bil dober, tako da znaša poprečna frekvenca za ta mesec 81,3%. Na sestanku dne 4. III. je sklenli klub, da plača vsak brat po 100 din v poseben fond za obisk letošnje distriktne konference v Zagrebu. Predaval je brat pastprezident Rapotec, ki nam je podal mesečni pregled o delovanju tujih rotarskih klubov z vsega sveta, posebno obširno tokrat o bratskih bolgarskih klubih. Na drugem sestanku smo slišali curriculum vitae brata Šraja. (Tradicija je, da mora vsak klubov član, navodno kmalu po sprejemu v klub, razodeti bratom svojo življensko pot.) Ob tej priliki nam je podal brat Šraj tudi kratko zgodovino idrijskega rudnika za živo srebro in zanimivo študijo o znamenitem idrijskem čipkarstvu. Na tem sestanku so se vršile

tudi volitve nove klubove uprave za prihodnje rotarsko leto. Na zadnjem sestanku v marcu smo pozdravili v naši sredi brata dra Iva Šorlija iz Kranja, našega bivšega in za napredek našega kluba mnogo zaslužnega člana. Čestitke so bile izrečene bratu Babiču k odlikovanju z redom sv. Save III. razreda. Predaval je brat Brenčić o zgodovini slovenskega gledališča s posebnim ozirom na proslavo 150-letnice uprizoritve prve slovenske igre »Županova Micka«. Posebno noto pa so dale temu sestanku volitve klubovega predsednika za prihodnje rotarsko leto, za katerega je bil izvoljen sedanji naš podpredsednik, brat Mr. ph. Ivan Vidmar.

NIŠ. I u ovom mesecu klub je intenzivno radio na unutarnjoj ekstenziji kao i dosada.

Rad kluba odlikovao se naročito u služenju u klubu, služenju zajednici i međunarodnom. Br. ing. B. Milošević održao je predavanje »Služenje zajednici« i »Briga za omladinu«, a br. dr. Milan Sokolović referisao je o predavanju »Osvajanje Mount Everesta«.

Na prvoj konferenciji bratskog bugarskog 86 distrikta klub je bio zastupljen po br. ing. B. Miloševiću, kojom prilikom je udaren temelj buduće saradnje izmedju našeg kluba i bratskog kluba Sofija. O konferenciji bratskog bugarskog distrikta br. ing. B. Milošević podneo je opširan izveštaj u svom klubu kao i br. guverneru.

Br. J. Varon referisao je o interesantnostima iz »Rotary v Blgaria«.

Klub je i ovog meseca izdržavao jedno dete u ovdašnjem obdaništu »Srpska majka« i starao se o četvoro nezbrinute dece koje materijalno potpomaže i preko svojih članova obezbedjuje im egzistenciju.

Krajem meseca održana je Glavna skupština kluba, na kojoj je izabrana nova klupska uprava za 1940/41 rotarsku godinu.

OSIJEK. — Od predavanja valja spomenuti predavanje brata dra Proke Uzelca »O meningitisu«, o kojem smo opširnije pisali u odnosnom nedjeljnom izvještaju.

Naš klub bio je ovoga mjeseca osobito aktivan u posjećivanju stranih klubova, te je brat dr. Uzelac sudjelovao kao delegat našeg kluba na distriktnoj konferenciji bratskog bugarskog rotary distrikta, a brat dr. Pinterović posjetio je R. C. Bucuresti, Rumunjska.

PANČEVO. — Na prvom sastanku br. dr. Mihajlović i Mitić referisali su obimnu stranu poštu: bugarsku, švajcarsku, švedsku, norvešku i poštu, koja dolazi na engleskom jeziku. Na drugom sastanku brat Srdanović održao je interesantno predavanje: »Jugoslavija i zaraćene zemlje« u kome je uglavnom izneo mogućnost iskorišćenja privrednog bogatstva naše zemlje kao neutralne države u današnjem ratu velikih sila. Kao naročito je istakao da bi danas bio momenat, da se što više po mogućnosti emancipujemo stranog kapitala uloženog u naša privredna preduzeća. Na trećem sastanku brat tajnik je referisao obimnu domaću poštu i sadržinu poslatih predavanja. Na četvrtom sastanku brat Milić referisao je o učestvovanju naše braće i sestara na Ladies-nightu u bratskom klubu Beograd. Na ovome sastanku izabrata je nova uprava za 1940-41 rot. god. sa predsednikom upravnog odbora ing. Predić Radivojem i predsednikom nadzornog odbora Isailović Vasom.

PETROVGRAD. — Na odlično uspehom sestrinskom večeru, naša sestra dr. Vida Đure Dekanića, održala je predavanje »Suština i bit ženskog pokreta« u kome nas je upoznala sa tim pitanjem u detalje, i u kome je iznela istoriju žene od najdavnijih vremena do danas. Izložila je kritiku nedostataka našeg zakonodavstva, koje ženi ne daje pravo čoveka. Dokumentujući razloge zbog kojih ženama treba dati pravo glasa, sestra Vida veli: »Pa zar je onda čudno što posle svega ovoga i kod nas žene hoće pravo glasa, da bi mogle sebi spremiti lepšu budućnost i stvoriti nove zakone. Žene ne traže isto, žene traže ekvivalent. No pre svega i iznad svega hoće da budu tretirane kao svesni i punoletni građani. Na kraju je citirala deo članka gospođe Alojzije Štebl, sa preciznim zahtevima današnjih žena, na kojima bazira i ženski pokret kod nas.

Brat dr. Kristić Dimitrije, u vidu rotarske ispovesti, izneo je svoju autobiografiju, koja nam služi kao putokaz u cilju što boljeg međusobnog upoznavanja.

Gost nerotar ing. Nikola V. Kozjakin je na dva uzastopna sastanka pomoću geografskih karata i skica koje je izradio naš brat Pin Paja, održao predavanje pod naslovom »Rešenje saobraćajnog problema u Petrovgradu u vezi sa izgradnjom modernog pristaništa i međunarodnog puta« Novi Sad—Petrovgrad—Rumunjska granica.

Ovi planovi su na osnovu diskusije koja je vođena u klubu, razrađeni u deta-

ljima, umnoženi i razaslati zainteresovanim, kako bi ovo važno pitanje dobilo svoje korisno rešenje, jer su putovi najznačajnija karika ne samo trgovačkog nego i kulturnog života, važan faktor međunarodnih odnosa i savremeno odbranbeno naoružanje zemlje, pa stoga rešenju saobraćajnih problema treba posvetiti najozbiljniju pažnju.

25 marta naš dragi brat Kalaj Eugen trgovac žitarica je preminuo, nakon dužeg teškog bolovanja, braća su prisustvovali pogrebu, a predsednik brat Radanov-Radičev se je u ime kluba oprostio sa bratom Eugenom na pragu njegova doma.

SARAJEVO. — U mesecu februaru održana su četiri sastanka, na kojima je referisano o prilikama u Rotarskim klubovima u zemlji i pretresano o najaktuelnijim pitanjima lokalne prirode. Nekolicina članova našeg kluba vrlo je aktivno učestvovala i zauzimala najvidnijeg mesta u odborima za sakupljanje i podelu zimske pomoći u Sarajevu. Podjedno Rotarska braća su svojim znatnim prilozima za zimsku pomoć, koji su iznosili preko 10% od svih sveukupnih priloga sakupljenih u Sarajevu, pružila najvidniji dokaz o razvijenom smislu za službu bližnjem. Izvršena je unutrašnja ekstenzija kluba. Novoprimiteljna braća Ljudevit Čermak, direktor Jugoslavenskog lista, Vlado Gaković, upravnik Poštanske štedionice i ing. Veljko Jovanović, direktor Jugoslavenskog čelika, aktivno učestvuju u radu kluba. Na sastanku od 19. II. o. g. izvršena je komemoracija smrti uvaženog državnika i javnog radnika pok. Ljube Davidovića, koji je kao dugogodišnji nastavnik, političar i državnik vršio svoje dužnosti u duhu rotarskih ciljeva s najvećom predanošću i besprimernim požrtvovanjem, davši svega sebe za dobro naroda i države. Na istom sastanku predsednik brat dr. Dušan Jeftanović govorio je dokumentovano i koncizno o značaju 30-godišnjice osnivanja Rotarskog pokreta. 24. II. o. g. održan je vrlo uspeli Ladies-nigth. Poprečna frekvencija na pojedinim sastancima iznosila je između 70% i 80%.

U mjesecu martu održana su četiri sastanka, na kojima je referisano o prilikama u Rotarskim klubovima u inostranstvu i kod nas.

Na sednici kluba od 4. marta 1940. izvršen je izbor nove uprave, te su za godinu 1940./41. jednoglasno izabrana ova braća: za predsednika Vaso Ristić, za potpredsednike dr. Moric Papo i Lju-

devit Čermak, za sekretara dr. Vojislav Besarović, a kao zamjenik Kosta Mandić, za blagajnika Stevo Prnjatović, a za zamjenika Mihajlo Trebić, za ceremoniala Makso Goldberg, a za zamjenika dr. Dušan Jeftanović; za članove odbora: Muhamed Zlatar, ing. Mašo Jovanović, Nikola Berković, Mane Šušnjar, dr. Ljubo Bilić i Muhamed Uvejs.

Na poziv Rotarskog kluba u Dubrovniku zaključeno je da sarajevski klub učestvuje na međugradskom sastanku u Mostaru, čiji će dan sastanka utvrditi bratski klub u Dubrovniku. Braći Rotarima je skrenuta pažnja na konferenciju Bugarskog rotarskog distrikta 30. i 31. marta u Sofiji kao i na posjetu Zagreba sa strane mađarskih rotarskih klubova. Na sastanku od 11. marta o. g. započelo je izveščivanje pojedine braće o prilikama u njihovoj struci. Na tom sastanku je brat ing. Mašo Jovanović (kl. građevinarstvo) podneo vrlo instruktivno predavanje o predradnjama koje se imaju da izvrše prilikom gradnje željeznica, a naročito o pojedinim fazama rada prilikom trasiranja željezničkih pruga. Na sastanku od 18. marta o. g. brat Muhamed Zlatar (kl. zlatar i draguljar), koji jedini ima u našoj državi moderno udešenu radionicu za brušenje diamanata vrlo iscrpno je govorio o načinu kako se vade diamanti u rudnicima u Južnoj Africi, o poslovanju sa nebrušenim diamanatima koje u Londonu vrše trustovi sa ogromnim kapitalima, zatim o načinu brušenja diamanata u zato posebno predviđenim radionicama u Antverpenu, gde se vrši najveća prodaja brušenih diamanata na diamantskoj berzi. Na sastanku od 25. marta o. g. brat Mihajlo Trebić (kl. staklarstvo) podneo je vrlo interesantan izveštaj i produkciji stakla za prozore u našoj zemlji, o uzrocima zašto su iza oslobođenja prestale da rade fabrika u Daruvaru a zatim fabrika u Zaječaru, kao i o produkciji jedine danas naše fabrike stakla u Pančevu, koja je podignuta francuskim i češkim kapitalom i uživa sa strane opštine pančevačke znatne pogodnosti. Iza svakog predavanja održana je iscrpna diskusija. Frekvencija oko 70%.

SKOPLJE. — U martu mesecu održano je pet sastanaka sa prosečnom frekvencijom 64.59%. Sastanci su bili većinom posvećeni unutrašnjim pitanjima kluba i pripremama za godišnju skupštinu, koja će se održati početkom aprila. I pored toga su ipak tokom meseca održana dva kraća referata i jedno predavanje. Kraće referate dali su braća

Todorović i Jelačić, prvi o nekim aktuelnim člancima o našim muslimanima, a drugi o Anketi o uredjenju čovečanstva posle rata, koja je pokrenuta u engleskoj javnosti. Brat V. Bogdanović, koji je ujedno i predsednik Udruženja jugoslovenskih hotelijera i ugostitelja, govorio je 22 marta opširno i veoma zanimljivo o poseti jugoslovenskih hotelijera mađarskoj prestonici, o srdačnom prijemu na koji su naišli i o utiscima koje su otuda poneli.

SLAVONSKI BROT. — U mjesecu ožujku održana su četiri redovita sastanka sa prosječnom frekvencijom od 96.43%.

U klub stupio je novi član brat ing. Andrija Herceg, raditelj u Slav. Brodu, dok je istupio iz kluba uslijed premještenja u službi tajnik II. i brat ing. Krnic Zvonko. Brat ing. Zoričić Mladen održao je nadasve interesantno predavanje pod naslovom »Inžinjer u današnjem društvu«. Pošto iz nepredvidjenih razloga nismo mogli održati u veljači uobičajnu proslavu godišnjice rotarstva, to smo u ovom mjesecu održali u vidu sestrinske večeri proslavu toga dana.

SOMBOR. — 5. III. brat Altman prikazao nam je vrlo složeni problem vreća, počevši od uvoza jute, teškoće sa blokadom, rad naših fabrika i veliki skok cena vreća od jutinog tkiva, jer se te vreće ne upotrebljavaju samo za mirnu privredu nego u milionskim brojevima i za ratne potrebe, za odbranu od napada iz vazduha, gde napunjene peskom treba da štite kulturne tekovine čovečanstva. Referent misli, ako će se te vreće isprazniti od peska, bićemo opet snabdeveni jeftinom robom.

Brat Kristoforović je održao vrlo interesantno predavanje o našoj privredi koja se sve više mora prilagoditi potrebama zaraćenih strana. Izneo je teškoće s kojima se naša privreda mora boriti da bi se snabdela potrebnom sirovinom pa i gotovom robom, jer, nažalost, ono što je nama potrebno ne liferuju nam — ili pak u vrlo maloj meri — zapadne sile, jer su čak i neutralne države obuhvaćene ratnom psihozom.

12. III. pretresana su tekuća pitanja, pa je po tome br. Kristoforović pročitao članak »Nauka sama nije dovoljna«, prevod iz »The Rotaria«, a otštampan u listu »Pančevačka Nedelja«, pa je tim povodom razvijena živa debata o problemu omladine, i rešeno, da se tome pitanju posveti šira anketa, da bi se stvorio složen program za klub.

19. III. brat dr. Grgurov održao je vrlo zanimljivo predavanje o zubnom lekarstvu i lečenju zuba. Prikazao je razvoj zubarstva kroz vekove sve do današnjeg stanja lečenja zuba, kao i razne bolesti, prouzrokovane od bolesnih zubi. Po tome razvila se živa debata i brat Kosta je morao nebrojeno puta intervenirati. Ovo teorijsko lečenje pak vršeno je sasvim bez bola, na najveće zadovoljstvo većine članova.

26. III. posvećen je drugarstvu. Govoreno je o izboru novog časništva i distriktnoj konferenciji. Prema sadanjem raspoloženju bićemo na istoj u rekordnom broju.

SUBOTICA. — U toku meseca marta održali smo 4 sastanka sa prosečnom frekvencom od 71.85%. Sastanak od 13. marta bio je posvećen Finskoj i njenom hrabrom narodu, koji je, žilavo braneći svoju slobodu i nezavisnost, zadobio sve simpatije. U opširnom predavanju upoznao nas je brat predsednik sa Finskom, zemljom nebrojenih otoka, njenom florom i faunom, prirodnim bogatstvima i visokom kulturom njenog naroda. — Brat dr. Popović u duhovitoj kozeriji upoznao nas je sa uzrocima dan pre sklopljenog mira u ogledalu odnosa Finske s njenim susedima, kao i sa verovatnim posledicama ovoga mira. — U nastaloj diskusiji uzelo je učešća više braće. — Na sastanku od 20. marta održao je br. predsednik Grabovac, u nastavku svog predašnjeg predavanja o Finskoj, predavanje pod naslovom »Karelija« opisavši nam istoriju ovoga moreuza i njegovu današnju strategijsku važnost. — Brat predsednik nas je nadalje upoznao sa svim koristima, koje je Sovjet dobio sa Karelijom.

Nadalje je održao predavanje br. Simić pod naslovom: »Razvoj specijacije i njen značaj u unutarnoj i izvanjoj trgovini«, dok je brat Joso Šojčić održao duhovitu reportažu: »Makedonci u Subotici«.

Kako naša prva akcija u cilju unutarne ekstenzije nije dala najboljih rezultata, povedena je nova. Isto tako povedene su predradnje za našu godišnju glavnu skupštinu.

Klub se mnogo bavio prilikama u ovdašnjoj »Dečjoj kolevcu«, te je odlučeno, da istoj instituciji dademo daljnji prilog od Din. 700.— u gotovom, dok su mnoga braća dala osim priloga u životnim namirnicama i znatne količine ogrevnog materijala, kako bi se ovoj humanoj instituciji pomoglo u teškim zimskim mesecima. — Naše isplate u gotovom u toku zimskih meseci iz bla-

gajne za nepredviđene kolektivne pomoći dostigle su svotu od Din. 11.825.—.

Povodom distriktne konferencije bratskog bugarskog distrikta pozdravili smo učesnike brzojavno.

SPLIT. — Primljen je novi član dr. Petar Gjurković, klasifikacija Atletika, stan: Hajduk Veljkov put 12, poslovna adresa: Dubrovačka 3, tel. 28-00.

Klub podržava vezu s bratskim klubom u Šibeniku radi međugradskog sastanka.

Br. dr. Šoljan održao je predavanje »Parasiti znanosti — naša kulturna sramota« povodom izlaganja na pazaru jednog tuljana (medvjedice), koga su ribari ulovili kod Biševa. Zauzimanjem društva za zaštitu životinja, a na inicijativu br. Šoljana, tuljan je opet pušten u more.

Br. dr. Stanger održao je kozeriju o ugljenokopu »Tušnica« kraj Livna, a gost prof. Hanaman (R. K. Zagreb) »O metanu«.

Priredjen je izlet na Mosor.

Izabrana je uprava za rot. godinu 1940/1941, u koju su ušli: pretsjednik dr. Tonko Šoljan, potpretsjednik dr. Josip Barbieri, pastpretsjednik ing. Helen Baldasar, tajnik I. dr. Uliks Stanger, tajnik II. Andro Franasović, blagajnik Vlade Orebić, domaćin Stjepan Vrcan; odbornici: Rikard Visin i dr. Mih. Abramić.

Braća, koja su provela uskrsne blagdane u splitskoj okolini, iznijeli su svoje doživljaje i utiske, a brat Lisičić dao je interesantne podatke o poljskom parobrodu »Warszawa«, koji iz Splita prevozi poljske izbjeglice u Marselj.

Prosečna frekvencija u martu: 86.88%.

U tablici distriktne frekvencije za februar omaškom nije u Jugoslavenskom Rotaru naznačeno, da je naš klub na sastanku od 28. II. imao 100% frekvenciju.

Sakupljeno za nevoljne 342.50 dinara.

STARA KANJIŽA. — Marta meseca održali smo četiri sastanka sa prosečnom frekvencijom od 74.99%. Da bi upoznali javnost sa radom kluba, pozvali smo na sastanke goste nerotare, koji su imali prilike, da se upoznaju sa radom našega kluba.

Na katolički Uskrs podelili smo 500 kg brašna u 100 paketa sirotinji a na svakom paketu je bilo označeno da je od R. K. St. Kanjiža.

STARI BEČEJ. — U martu mesecu je klub imao 4 redovna sastanka sa ukupnom frekvencijom 78.20%. Ovaj mesec je za klub bio jedan od najtužnijih me-

seci od svoga osnutka. Klub je izgubio svoga dragog i nikad nezaboravljenog predsjednika br. dr. Djuricu Debeljačkog. Povodom smrti vrlo nam pokojnika 18. marta klub je održao svečanu komemorativnu sednicu, na kojoj su uzeli učešća sva braća i sestre. Posle održane komemorativne sednice, na predlog br. dr. Lasla, rešeno je da se votira svota u iznosu od Din 2.000.— fondu za siromašne učenike pri realnoj gimnaziji u Starom Bečeju, koji će nositi ime vrlo pokojnika, dr. Djordja Debeljačkog.

20. marta t. g. održao je vrlo zanimljivo predavanje sa temom: »Pritisak krvi kod ljudi« br. dr. Vujić Dušan. Ovo je predavanje izazvalo najveću pažnju kod prisutne braće.

Za sirotinju je skupljeno u toku meseca Din 496.—.

SUŠAK. — Dne 20. marta održao je naš klub 500-ti sastanak. Taj je naš jubilej održan u vidu drugarskog sastanka, bez uzvanika, budući da smo naknadno odlučili svečanu proslavu istoga održati u septembru o. g. zajedno sa svečanom proslavom 10-godišnjice osnutka našeg kluba. Sastanak je protekao u najvedrijem drugarskom raspoloženju. Tom zгодom brat pretsjednik dr. Pavelić održao je prigodan govor u kojemu je rezimirao čitav naš rad od samog početka kluba, u sva četiri služenja. Tokom meseca referisao je na sastancima potanko o radu domaćih klubova i francuskih klubova. Potonji, unatoč ratnog stanja u Francuskoj, pokazuju i dalje najveću aktivnost. Izim pomenutih referata održani su još referati o zanimljivostima iz News Letters-a i mjesečnog pisma evropskog sekretarijata. Na sastanku od 6. marta održao je brat ing. Rac predavanje o gradnji cementno-betonskih cesta u našoj zemlji. O tome održana je poslije predavanja vrlo živa diskusija, na kojoj je došlo do konstatacije, da nam i sa stanovišta nacionalne ekonomije najviše konvenira gradnja takvih cesta, budući da sav materijal, koji nam je za to potreban, imademo u zemlji. Na sastanku od 27. III. povodom jednog sastava brata baruna Turkovića u kojemu je iznesao svoje primjedbe po pitanju gradnje luke Ploče, došlo je do animirane debate o tom problemu. U vezi sa skorim održavanjem naše distriktne konference vrše se već pripreme za sudjelovanje što većeg broja naše braće na toj konferenci. Tokom meseca sabrano za nevoljne Din. 679. U vidu karitativne akcije našeg kluba nastavljeno je i tokom ovog meseca sa našom mliječnom akcijom.

ŠIBENIK. — Na tri sastanka u ovom mjesecu posjetio je naš klub br. Rudolf Knežević iz R. K. Zagreb, koji se je skoro čitavi mart nalazio poslovno u Šibeniku, odnosno Lozovcu.

Dana 21. III. donio nam je pozdrave br. guvernera i braće iz Zagreba, brat prof. dr. ing. Frano Hanaman koji nam je u lijepom govoru zaželio svaki napredak i daljnji uspjeh u našim rotarskim nastojanjima.

Mjesec smo dakle mart proveli u ugodnom društvu braće Zagrepčana, sa kojima smo raspravljali sva aktuelna pitanja, a u ugodnom razgovoru proveli sve ove naše sastanke.

Sa punim zadovoljstvom naš je klub primio vijest o ponovnoj kandidaciji brata dra Ružića za novog guvernera našeg distrikta, a budući se primiće i distriktna konferencija, to se provodi puna agitacija, kako bi naš klub u što većem broju na istoj bio zastupan.

VARAŽDIN. — Tokom meseca marta održana su četiri sastanka (484—487) sa prosječnom frekvencijom od 88.89% dok su trinaestorica braće imali 100% nu frekvenciju.

Sva četiri sastanka jesu uglavnom radni sastanci, na kojima je brat tajnik referisao o izvještajima iz mnogih naših klubova.

Na prvom sastanku pročitao je brat tajnik članak iz »Narodnog blagostanja« od prof. dra A. Bilimovića: »Skupoća i inflacija« kao i predavanje br. Draganića, R. K. Subotica: »Ideje o evropskoj federaciji«.

Drugi sastanak bio je posvećen drugarstvu. Na njemu smo imali goste-nerotare šefa policije dra M. Grgurića i šefa vodne sekcije ing. A. Minichreitera, te bivšeg brata apotekara dra A. Krajanškog.

Treći i četvrti sastanak kao radni sastanci odlikovali su se unutarnjim radom kluba na kojima su referisani izvještaji o proslavi 35-godišnjice rotarskog pokreta. Na tim sastancima prodiskutovano je pitanje unutarnje ekstenzije.

Na posljednjem sastanku čitano je predavanje gdje dr. Vide Dekanić - Milošević iz Petrovgrada »Suština i bit ženskog pokreta«.

Klub će održati svoju skupštinu 12. aprila 1940. što je zaključak plenuma četvrtog sastanka.

VEL. KIKINDA. — U toku meseca marta održana su četiri sastanka sa prosječnom frekvencijom 70.82% i to sastanci od 176—179. Na svima ovim sastancima određeni referenti podneli su

iscrpan referat o radu u pojedinim klubovima i pročitali su nam zanimljiva predavanja, među ostalima brat P. Erdeljan pročitao je jedan prevod iz »The News Letter«.

Na sastanku od 20. marta rešeno je da se Sokolskoj petoljetki isplati Din. 500.—, na istom sastanku brat predsjednik čestita u ime kluba bratu ing. Fedoru Slaniju koji je imenovan za gradskog većnika grada Vel. Kikinda.

U sirotinjsku torbicu palo je dinara 219.—.

VRŠAC. — U toku meseca marta održana su 4 redovna bratska sastanka sa prosečnom frekvencijom od 60.90%.

Na sednicama se uglavnom diskutovalo o rotarskim ciljevima, pa su ovomesečne sednice, zahvaljujući veštini govora, i načinu zrelog izlaganja pojedine ugledne braće, obeležene kao eminentno intelektualne.

VUKOVAR. — Na sastanku od 11. III. 1940. gost g. Ivanković Ivan, publicista, održao je predavanje »O pacifizmu«, koju je temu obradio teoretski i protkao ličnim 30-godišnjim zapažanjima. Spas čovječanstva treba tražiti u općem miru, a ne u rušilačkoj akciji. Osobito su zanimanje pobudili predavačevi predlozi, da se osnuju male autonomne države u opsegu otoka pod nazivom »Plemići zemlje mira«, koji bi vršili propagandu i podržavali ideju mira. Zadaća toga novoga plemstva mira bila bi stvaranje, širenje i stalno održavanje općega mira među svima narodima ovog našeg prekrasnog, ali zasada vrlo nesretnog svijeta. Po tom pokretu imaju široki narodni slojevi cijeloga svijeta da uzmu u službi mira svoju sudbinu u svoje ruke, da tako spriječe svoje lično uništenje ratom i općim pokoljem. Predavač je završio konstatacijom, dogod ne nastane sveopći i stalni mir, neće se moći ni socijalne ni privredne ustanove tako razviti da bi čovjeku mogle dati ono spokojstvo i zadovoljstvo, koje mu kao takovom pripada. Jedan sastanak u ovom mjesecu bio je posvećen referatima braće, koja su u mjesecu ožujku prisustvovala sastancima drugih klubova. Iz tih referata, koja su dala braća Hinko Steiner, Tomo Maksimović, Armin Goldstein, i Aleksa Steiner razabrali smo dnevni red i rad rotarskih sastanaka u Zagrebu, Ljubljani, Beogradu i Osijeku. Istupom dosadašnjega tajnika brata dr. Türka iz kluba upraznilo se tajničko mjesto. Poslove tajnika u ovoj rotarskoj godini vršiće brat Milan Gvozdić uz pomoć brata pretsjednika. Klub je u ovom mje-

secu bio zaokupljen rešavanjem mnogih internih pitanja, pri čemu je uspješno sudjelovao i brat guverner.

ZAGREB. — Diskusija o novoj poreznoj reformi, prekinuta na zadnjem sastanku od prošlih mjeseci, ispunila je sastanak od 4. marta o. g. Učestvovao je veliki broj članova u raspravi pojedinih propisa reforme. Ova je diskusija omogućila da se dobije jasan pregled cijele reforme.

Vrlo zanimljivo predavanje o »Pomorskom ratu« održao je na sastanku od 11. marta o. g. rot. Bogoslav Erny, u kojemu je opisao razne bojne jedinice, njihovu zadaću i način borbe, te mnoga ubojna sredstva. Mnogi diagrami poslužili su za bolju ilustraciju. Predavanju je slijedila diskusija.

Rot. Pavle Ostović pričao je o svojim utiscima u Francuskoj i Engleskoj.

Na sastanku od 18. marta o. g. održao je rot. dr. Živko Bolf predavanje iz zvanja. Govorio je o »zubnom cariesu«. Za ovaj je mjesec bio najavljen posjet rotara iz Rotary klubova Pecs, Budapest i Szeged, ali je morao biti odgođen zbog prekida u željezničkom prometu uslijed poplava.

Članovi kluba vrlo marljivo učestvuju u pripremnim radovima za distriktnu konferenciju.

Posjet u domaćim klubovima bio je mnogo življi nego prijašnjih mjeseci. Poslije duge stanke posjetili su nas dva vanjska rotara: jedan iz Francuske, a drugi iz Bugarske. Klub je votirao svotu od Din. 4.000.— za Srednješkolsko đačko sklonište, a Din. 500.— za postradale od potresa u Turskoj.

ZEMUN. — U mesecu martu klub je imao 4 sastanka sa prosečnom frekvencijom od 77.88%, najvećom u ovoj rotarskoj godini. U vezi s time porastao je i postotak stoprocentne frekvencije pojedinih članova od 32% na 46%.

Predavanja su održali: 7. marta brat Konstantin Domba o Trgovinskom bilansu Kraljevine u 1939. godini, 21. marta brat Todor Mahin o Političkoj situaciji na bliskom istoku, a 28. marta brat Dušan Živković o Političkim i gospodarskim prilikama u Nemačkoj. Osim toga je predavao 14. marta gost g. dr. Dragoljub Pavković, savetnik Ministarstva finansija, O šumama. Sva predavanja bila su vrlo zanimljiva i aktuelna.

Na sednici od 28. marta izabran je i kandidacioni odbor za izbore nove Uprave za 1940/41 godinu, koji će se održati 4. aprila.

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVJEŠTAJ ZA MJESEC MART 1940 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova koncem meseca	Broj održa- nih sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj prisut- nih članova	Prosečni mesečni postotak	Sastanci sa 100% pri- sutnosti
1	Bačka Topola	16	4	16.—	12.50	78.37	0
2	Banja Luka	14	4	14.—	9.25	62.45	0
3	Beograd	55	4	52.75	32.75	63.26	0
4	Bitolj	17	4	15.50	10.25	65.33	0
5	Brčko	19	4	17.25	13.—	75.25	0
6	Ćuprija-Jagodina-Paraćin	15	4	15.—	8.—	53.33	0
7	Dubrovnik	19	4	19.—	12.75	67.11	0
8	Karlovac	26	3	26.—	21.66	83.32	0
9	Kranj	18	3	18.—	15.60	87.04	0
10	Leskovac	20	4	20.—	12.—	60.—	0
11	Ljubljana	42	4	42.—	32.25	76.78	0
12	Maribor	41	3	41.—	33.33	81.30	0
13	Niš	20	4	20.—	14.25	70.13	0
14	Novi Sad	35	4	35.25	25.75	72.97	0
15	Osijek	29	4	29.—	24.75	85.34	1
16	Pančevo	28	4	28.—	25.25	90.19	0
17	Petrovgrad	21	4	21.75	19.25	88.59	0
18	Sarajevo	27	4	27.—	18.50	68.25	0
19	Skoplje	25	5	25.—	16.20	64.50	0
20	Slavonski Brod	14	4	14.—	13.50	96.43	2
21	Sombor	16	4	16.—	13.25	83.35	1
22	Split	21	4	21.—	18.25	86.88	0
23	Stara Kanjiža	17	4	17.—	12.75	74.99	0
24	Stari Bečej	19	4	19.50	15.25	78.20	0
25	Subotica	32	4	32.—	22.50	71.85	0
26	Sušak	26	4	26.—	19.25	74.03	0
27	Šibenik	13	4	13.—	7.75	59.60	0
28	Varaždin	18	4	18.—	16.—	88.89	0
29	Velika Kikinda	18	4	18.—	12.—	70.82	0
30	Vinkovci	14	4	14.—	12.—	85.72	0
31	Vršac	23	4	23.—	13.75	60.90	0
32	Vukovar	16	4	16.25	12.—	72.88	0
33	Zagreb	53	3	53.—	35.—	66.03	0
34	Zemun	26	4	26.—	20.25	77.88	0
	Ukupno	813		809.25	600.79	2541.96	4
	Prosečno			23.80	17.67	74.82	

NAPOMENA!

ROTARY KLUB SPLIT IMAO JE U MJESECU FEBRUARU 1940
JEDAN SASTANAK SA 100% PRISUTNOSTI.

ČLANOVI SA STO-POSTOTNOM POSJETOM U MJESECU MARTU

Rotary Club

- Banja Luka:** Bocarić Špiro, Pravica Vojislav.
- Brčko:** Cvetković dr. Djordje, Haim Salom, Ilić dr. Martin, Padjen Artur, Papić Tomo, Selimović Bakija.
- Dubrovnik:** Bubalo dr. Branko, Ercegović Miho, Gustetić Ivan, Kresina Martin, Lujak Josip, Marković ing. Stevo.
- Karlovac:** Badovinac Nikola, Georgiević Nikola, Ercegović Mirko, Hoppe Adalbert, Kosem Stanko, Košćević Slaviša, Kratohvil Rudolf, Lipovščak dr. Ivo, Longhino dr. Alberto, ing. Naumović Mile, Navratil Ivo, Nome Petar, Rajman Vjekoslav, Vejvoda Ivan, Vlach Josip, Vuković Antun, Del Toso Ivan.
- Kranj:** Adamič Zvonko, Česenj Karol, ing. Juhar Franjo, dr. ing. Kočevar Franjo, Kokl Matija, Mayr Mavrilij, dr. Megušar Anton, dr. Pance Pavel, ing. Savnik Viktor, Sirc Franjo, dr. Šorli Ivo, Witzmann Edvin, ing. Sajović Marijan.
- Ljubljana:** arh. Costaperaria Josip, Heinrichar Franc, Kavčič Josip, Knez Zdenko, Kos Gojmir, dr. Krejči Viljem, Ljubić Josip, ing. Pehani Igor, Prezelj Josip, dr. Slokar Ivan, dr. Stele Franc, Verbič Anton, ing. Ženko Janko, dr. Žirovnik Janko, Lavrić Josip, ing. Likar Boleslav.
- Maribor:** Babić Franjo, dr. Brenčić Radovan, ing. arh. Dev Šaša, ing. Ježek Rihard, Jurković P. Nikola, Kasper Udo, Kiffmann ing. Rudolf, Krejči Anton, Lipold dr. Franjo, Loos Josip, Nassimbeni ing. Ubald, Novak Franjo, Oset Miloš, Paljaga Drago, Pinter Ferdo, Rapetec dr. iVnko, Stamol dr. Franc, Šlajmer ing. Vladimir, Škraj Josip, Vidmar mr. ph. Ivan.
- Niš:** Andonović P. Andon, Banjac Nikola, ing. Milošević Bogoljub, dr. Ristić Božidar, dr. Sokolović Milan, Vitorović Dušan, Živković Sotir, Jurišić Bartul.
- Novi Sad:** Balabušić dr. Mirko, Belajčić dr. Vladimir, Bogdanović Živorad, Bogojevac Slobodan, Kaćanski ing. Danilo, Karlavaris Vjekoslav, Krajačić Julije, Nenadović Velja, Petrović dr. Branko, Petrović Veselin, Radović Stojan, Subotin dr. Stevan, Vajskopf K., Zečević Dušan.
- Osijek:** Auferber Aleksandar, Čačinović dr. Milan, Demetrović Andro, Dobrovolny Vilim, Fiala dr. Luka, Görög Vilim, Hinić Dušan, Holeček Jaroslav, Kiš Julijo, Krešić Bernard, Miler dr. Dragan, Montina ing. Edgar, Sever Miloš, Sternberg Vilim, Šeper Kornel, Uzelac dr. Prokopije, Vuičić Stjepan, Zsille Stjepan.
- Pančevo:** Adler ing. Stevan, Atanacković dr. Mihajlo, Dajč Josip, Groj Jovan, Haiser Robert, Isailović Vasa, Kaćura Emil, Kund Vilje, Lakić mr. ph. Djura, Mihajlović dr. Svetislav, Milić Miron, Radić Djura, Sokoppe Edmund, Šulc ing. Djura, Vuković Jovan.
- Petrovgrad:** Bence ing. Tibor, Bence Zoltan, Dragan Danilo, Dragan Kristifor, dr. Dekanić Djura, Elek Viktor, dr. Kristić Dimitrije, Maće Josif, dr. Mijajev Luka, dr. Matić Miša, Nadjvinski Dragoljub, Nadjvinski Ivan, Nikolić Emil, Pavlović Pavle, Pin Paja, Radanov-Radičev Dragoljub, Stanojević Miloš, dr. Vasiljević Ljubomir.

- Sarajevo:** Dr. Besarović Vojislav, Besarović Djordje, dr. Bilić Ljubo, Gaković Vlado, ing. Grof Oskar, Herman Iso, dr. Jeftanović Dušan, Ristić Vaso, ing. Slipičević Mustafa, dr. Šternberg Arnold, Šušnjar Mane, Trebić Mihajlo, Uvejs Muhamed.
- Skoplje:** Latković Vido, Milenković Milorad, Stavrić ing. Velimir, Vuličević ing. Dragutin.
- Split:** Abramić dr. Mihovil, Aljinović Frane, Aljinović Jerko, Baldasar arh. Helen, Barbieri dr. Josip, Čorak Dalibor, Gattin Miće, Gjurković dr. Petar, Lisičić Šime, Mardešić ing. Pavo, Stanger dr. Ulikse, Visin Rikard, Vrcan Stjepan.
- Stara Kanjiža:** Dajč Karlo, Demeter dr. Maksim, Drljević Gavro, Griner Armin, Kemenj ing. Geza, Kornel dr. Josif.
- Subotica:** Balažević Andrija, Draganić Milan, Gingold Dragutin, Gomboš Lajčo, Grabovac Pavle, Ivković Joco, Kapamadžija Kosta, dr. Lipozenčić Ladislav, Nićin Milivoj, dr. Pavlović Miloš, Pečerić Danilo, Pressburger Ernest, dr. Popović Djura, Roth Dezider, Simić Sava, Pressburger Aleksa, dr. Vujić Jaša.
- Sušak:** Devčić Vilko, Devčić Vlado, Gorup dr. Aleksandar, Mikuličić Mario, Mikuličić Vinko, Pavelić dr. Ferdo, Prikril ing. Zlatko, Richtman Zvonko, Rošić Niko, Salcher Rikard, Turina Viktor.
- Šibenik:** Čok Vaso, Komesarović Paja, Ljubičić ing. Josip, Vičić Jerko, Žaja Ivan.
- Varaždin:** Cepanac Mijo, Damaška ing. Vladimir, Ferenčić Franjo, Filić Krešimir, Forst Josip, Grims Dragan, Hršak Rudolf, Krajanski dr. Ernest, Kronast Robert, Leitner dr. Alfred, Novak Miroslav, Pascuttini Josip, Posmodi dr. Miroslav.
- Vinkovci:** Basler ing. Dragutin, Basler Mato, Divić dr. Matija, Henn Ernest, Hergešić ing. Vladimir, Mandrović Branimir, Matica mr. ph. Ivo, Rock Armin.
- Vukovar:** Goldstein Armin, dr. Gruber Franjo, Gvozdić Milan, Jakovljević Nenad, Lukičić Antun, Rogulić ing. Jovan, Steiner Aleksa, Steiner Hinko.
- Zagreb:** Alaupović ing. Radovan, Bačić dr. Ivo, Bajraktarević Suljo, Bizjak Viljem, Bolf dr. Živko, Brovet Krešimir, Hanaman dr. ing. Frane, Heinrich Oton, Horvath Josip, Knežević Rudolf, Košak ing. Adolf, Lunaček dr. Valdemar, Mašek dr. Slavko, Mlinarić dr. Milovan, Mlinarić dr. Stjepan, Mosković dr. Armin, Mutafelija Andrija, Širca Stanko, Šmit dr. Aleksandar, Zoričić dr. Milovan.
- Zemun:** Andrejka dr. Rudolf, Benko Nikola, Kon Ivan, Mahin Todor, dr. Ninković Miloš, Pavešić Dušan, Popović Aleksandar, Sartori Antun, Stefanović Aleksandar, Streim Hinko, ing. Veljković Vasilije, Zvekić Boško.

Crikvenica

HOTEL THERAPIA

120 soba — Telefon br. 6. Tekuća topla i hladna voda. — Privatne kupaonice sa W. C. — Lift, društvene dvorane, tenis. — Vlastiti park.

Cijene penzije

(soba s opskrbom) po osobi i dnevno:

Do 15. juna od 1. sept.	Od 15. juna do 1. sept.
----------------------------	----------------------------

	Dinara	
sobe u 4. katu (lift)	75—80	85—95
sobe u istočnom krilu	80—85	90—105
sobe u glavnoj zgradi	90—95	100—110
sobe u glavnoj zgradi sa izgledom na more, loggiom ili terasom	95—105	110—115
apartmani sa kupaonicom i W. C.:		
sa jednim krevetom	130	150
sa dva kreveta	125	145
sobe bez tekuće vode u zapadnom krilu	65—75	75—90

HOTEL MIRAMARE

70 soba — Telefon br. 11. — Tekuća topla i hladna voda. — Privatne kupaonice sa W. C. — Tople morske kupelji, lift.

Cijene penzije

(soba sa opskrbom) po osobi i dnevno:

Do 15. juna od 1. sept.	Od 15. juna do 1. sept.
----------------------------	----------------------------

	Dinara	
sobe sa sjevero-istočne strane	75—85	85—95
sobe sa jugo-istočne strane	85—90	100—105
sobe sa jugo-zapadne strane (morska strana)	90—100	110—115
sobe (morska strana) sa kupaonicom i W. C.	125	145

Penzija za djecu (vodi se specijalna dječja kuhinja):

Prema starosti do 12 godina	25—45	30—55
Dječji krevet ili poseban ležaj	15	15

KUPANJE: obična kupelj u kadi .....

topla morska kupelj u kadi	Din 15.—
topla morska kupelj u kadi	Din 20.—

GARAŽA: box 15 Din dnevno. — Pranje kola 15 Din. Radionica za popravak automobila u hotelu Therapia.

NAPOJNICE I TAKSE: 10% za posluđu (mjesto napojnice); boravišna i kupališna taksa Din 8.— dnevno po osobi, djeca od 4—12 godina plaćaju Din 4 takse.

U toj taksi uračunato je i kupanje na plaži.

KAPELA KALMAN KOČI. U mjesecima maju, junu, julu, augustu i septembru svira u našim hotelima poznata kapela Kalman Koči iz Grill-room-a Gradskog podruma u Zagrebu